

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednim prilagam ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gl. 6 80
pol leta	6 „ 80 „ 3 30
četrt leta	3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v „Gospodski ulici“ št. 7. v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doplačane naročnine se ne odzivamo.

Oglasni in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. L. 10. 10.

Uredništvo

se nahaja v Gospodski ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gospodski ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati leco Gorice. Dopolni naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tiskarni Schwarz v Solaki ulici št. 11 Jellensitz v Ninski ulici; — v Trstu v tiskarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Naroden ali klerikalen?

„Omladina“, glasilo narodno-radikalnega dijaštva, je priobčila v svoji 4. številki pod gorenjim zaglavjem članek, ki se glasi tako-le:

Do malega vse slovensko javno življenje obvladujeta dve struji: k delu nas kliče narodna ideja, ob enem pa napenja klerikalizem vse moči. Cisto naravno je, da stoji narodno vprašanje tako v ospredju; saj se Slovenci pravzaprav sele zbuja. Naše moči so napete za obrambo narodnosti, zato pa je čuden in nezdrav pojav, da najde narodnemu boju tuja struja — klerikalizem pri nas toliko tal.

Čeravno pa je od teh dveh momentov odvisen skoro vsak pojav v našem javnem življenju, vlada v njihovem medsebojnem razmerju velika nejasnost. Narodna ideja pa stremi klerikalizma se pri nas tako mešajo in prepletajo, da ni nenavadno, če slišimo, da je v klerikalizmu — pri nas ga, da zasejejo drugo nejasnost, radi imenujejo katolicizem — rešitev naroda, da je klerikalizem prvi cilj, da povzdigne Slovenstvo. Take gorostasne trditve, katerim dober del Slovencev verjame, so posledica klerikalne politike, ki trosi nejasnost, ker ve, da klerikalizem s svojimi, narodnim idealom tujimi smotri, ne bo mogel prosperovati v narodu, ko leta uvidi, da nima klerikalizem z narodno-eksistenčno borbo v bistvu nič opraviti. V pričujočem članku se omejimo jedino na to, da konstatujemo popolno raznorodnost klerikalizma in nacionalizma, da sta si tuja po izviru in cilju in da sta pri tej raznobitnosti, če se srečata, nezdravljiva.

Narod in katoliška cerkev imata svojo politično individualnost, t. j. imata svojo politiko. Bistvo politike — stremenje po moči — je v sebičnosti in sicer, da se loči od individualne sebičnosti, — v kolektivni sebičnosti, ko išče posameznik v koristi svoje skupine korist zase.

Narodna politika hoče povzdigniti moč naroda, njegovo kulturno in gospodarsko silo. V roki naroda hoče združiti vso politično moč. Vsestranska neodvisnost naroda ji

je ideal. Usoda vsake izven naroda stoječe politične osebe mu je relevantna le z njegovega egoistnega stališča: tako tudi usoda države, ki ji pripada, in usoda cerkve.

Danes ne bomo preiskovali, kako je cerkev — nekdanja idealna skupina enako verujočih — v teku stoletij svojega obstanka postala ne le za politiko upostevanja vreden faktor, ampak samostojno delujoča politična oseba. Tudi ne bomo danes kritično motrili, ali ni cerkev v trenutku, ko je postala politična oseba, ki se poslužuje vseh sredstev politike, katere je po svojem bistvu sebična, stopila v nasprotje s svojim nesebičnim jedrom — z religijo. Trdimo samo in tega nihče, ki le malo pogleda v svetovno in cerkveno zgodovino in premotri katoliško cerkev po celem svetu, danes tajil ne bo: da ima katoliška cerkev svojo politiko. Dobiti hoče v svojo roko politično moč. Katoliški cerkvi bistvena je ločitev v hierarhijo in lajke. Hierarhija je reprezentant cerkve. Njena moč je identična z močjo cerkve. Moč hierarhije povzdigniti je cilj klerikalizma. V roki hierarhije združiti vse ille, — in najsi so se tako materialne — ki delujejo v življenju družbe, za tem stremi klerikalizem. Ker pa za istim ciljem stremi država, oziroma če ni nacionalna, vsak narod, mora priti s klerikalizmom v konflikt. Klerikalizem in nacionalizem sta si po izviru, torej tudi po smotru različna: nacionalizem hoče, da ostane vsa moč v rokah naroda samega, klerikalizem pa jo hoče predati nositelju cerkve, jednemu stanu v družbi, ki pa je po svoji organizaciji potegnjena iz naroda. Že tu je sedaj alternativa: naroden ali klerikalen?

Dalo pa bi se misliti, da si dve čisto raznorodni ideji dasta združiti v kak kompromis, tem bolj, ker je narodni politiki mnogo na povzdigi pravosti, ki ima zvezo z religijo, ta pa s cerkvijo. Mumogrede pa lahko rečemo, da ni religija dobro spravljena v politikujoči cerkvi: z materialnimi sredstvi se religija ne da ubijati in vzgajati. Nekdanj namen cerkvi, je danes religija čisto evidenčno sredstvo klerikalne politike. Med narodnimi in klerikalnimi cilji pa ni možen kompromis: 1.) Klerikalizem je ko-

z mopolitična struja, torej ravno nasprotna narodu; 2.) narod ne sme deliti svoje moči s faktorji, ki stoji izven njega. Že vsake možnosti vplivanja od zunaj se brani.

Trdi se mnogokrat, da na Slovenskem klerikalizma ni, da imamo neko specifično slovensko „katoliško-narodno“ strujo. V resnici pa ima ta struja vse znake klerikalizma: Tudi pri nas hoče klerus imeti v rokah vso moč. On hoče regulirati našo kulturo, celo gospodarsko bi se rad osvojil. O naših političnih zadevah se hodi po svet — k papežu v Rim in v sinode na Dunaj. — Duhovnik ima državljansko pravico se umešavati v politiko. Ko pa stopa v politično areno, mora prenesti vse udarce, ki so v obče v navadi pri politiki. Njegov stan ga vendar ne imunizira, pač pa njemu gradi gotove meje. Če najdes v naši „katoliško-narodni“ stranki tudi posvetnjake, ni to noben dokaz, da stranka ni klerikalna, kajti njena organizacija je identična s cerkveno organizacijo, in posvetnjak, ki je istih idej s klerikalizmom, jo lahko „vodi“, pa je odvisen od mnenja pravega vodje, cerkvenega predstojnika.

Organizacija cerkve, kjer so pod istim glavjarjem razne narodnosti, sploh narodna biti ne more, z njo tudi ne klerikalizem. Kakor sploh politične struje tako se klerikalizem veže z onim, ki mu more več koristiti. Kakor podpira drugod tu aristokrate, tam se gerira demokrata, pobija republiko, podpira Francijo, pušča Irca na cedilu, a pomaga vsakemu proti Rusiji, nastopa proti Nemčiji, podpira „Drang nach Osten“ na Balkanu, tako tudi pri nas Kohn, Napotnik in Nagl nemskutarijo, Jeglič pa je Slovenec, čeravno zadnji pastirski list na Nemce kaže, kako sitno mu je v tej poziciji.

Doker se klerikalizem z narodom bori za politično moč, je njegov notranji nasprotnik. Če je narod zmagal, je zanj klerikalizem kakor vnanja velemoč. Nas narod si noče deliti moči z vnanjimi silami. Sam hoče določati, kakšno kulturo si vzame, svojo gospodarsko silo pa delile s svojimi deli, z razredi.

Klerikalizem pa ni naš nasprotnik le s stališča, na katero smo se danes omejili, nasprotnik nam je s stališča kulture in religije, ki jo je degradiral med sredstva, nasprotnik tudi s stališča naše slovanske ideje, ki edina omejuje naš nacionalizem.

Potem čitamo v „Omladini“ to-le notico: **Imobračevalno delo „Slovenije“.** V prvi polovici ročnika so se vsila predavanja tov. phil. Janka Vidovica: „Razmere na Koroskem“, Poljaka phil. Tadeusza-a Grabowskega: „Mesijaniistična literatura poljska od l. 1831.“ in tov. Adolf Ribnikar-ja: „Načrt počitniškega dela“. Kot priprava na počitniško delo sta se sklicala še posebej dva shoda, katerih so se udeležili člani „Adrije“, „Bodočnosti“, „Korotana“ in „Prosvete“. Slovensko dijaštvo se je pri svoji počitniški organizaciji odločilo za lokalni princip, da se izogne vsaki nepraktičnosti, ki izide iz nepoznanja razmer. Vendar pa se mu je zdelo potrebno, da se, predno preide k delu, seznanijo medsebojno o svojih razmerah, da se postavi kar možno enoten program dela, ki se naj spopolni po idejah in izkušnjah, ki jih ima vse slovensko dijaštvo. Ferijalna sestanka sta v tem pogledu krasno uspela in ni ga bilo med nami, ki ne bi bil nesel domov nekaj novih misli in načrtov, pa tudi trdne volje do dela.

Kar se tiče članka, moramo pred vsem konstatirati, da kaže, da ni med nami in narodnimi radikali nikake razlike. Tako, kakor ta članek, smo mi pisali že stokrat, in pisemo se vedno. — Članek pa je lep, in daje direktivo, kakošno mora biti delovanje tudi takozvanemu narodno-radikalnemu dijaštvu.

Slovensko dijaštvo se je pri svoji počitniški organizaciji odločilo za lokalni princip. Tako čitamo v notici. Prav. Toda v smislu programa! Direktivo daje prej omenjeni članek. Ergo v tem smislu mora biti zasnovano delo ferijalnih društev.

Islandski ribič.

Pierre Loti.

Roman. Iz francoščine prevel Fran Šturm.

(Dalje)

Skoro mesec dni je že preteklo, kar so se vrnile islandske ladje, razum dveh, ki sta izginili v onem viharju meseca junija. Toda „Marija“ se je dobro držala, in Jan in vse ostalo moštvo je bilo sedaj mirno doma.

Pri misli, da gre k Janu, se je čutila Marjeta zelo razburjeno.

Samo enkrat ga je videla, odkar se je vrnil z Islanda. To je bilo tedaj, ko so vsi skupaj spremili ubogega Silvesterčka, ki je odhajal v vojaško službo. Šli so z njim do poštnega voza; on je malo pojokal, babica je zaplakala na glas, — in odpeljal se je v Brest, v svoj „kvartir“. Jan, ki je tudi prišel, da se poslovijo od svojega mladega prijatelja, se je obračal v stran, kadar ga je Marjeta pogledala, in ker je bilo krog voza tudi mnogo drugih ljudi, — novincev, ki so odhajali in njihovih starišev, ki so jih spremljali, — ni mogla govoriti z njim.

Sedaj pa se je končno odločila za velik korak, in šla je, nekoliko v strahu, na njegov dom.

Njen oče je imel prej zveze z Janovim očetom, in pri ribičih, kakor tudi pri kmetih, nočejo te kupčije nikdar nehati. Tako mu je bil dolžen še kakih sto frankov od neke ladje, ki jo je pred kratkim prodal.

Dajte, dajte, oče, mu je rekla, naj ponesem jaz ta denar tja; rada bi že videla Marico; pa tudi še nikdar nisem bila tako daleč, in ta dolga pot bi mi bila zelo prijetna.

Pravzaprav pa je čutila le neko tesno radovednost, da bi spoznala Janovo družino, v kateri bo morda nekoč domača, da bi spoznala hišo in vas.

V zadnjem razgovoru jej je Silvester, predno je odšel, razjasnil po svoje plaho vedenje svojega prijatelja:

— Vidiš, Marjetica, on je tak; ne mara se z nobeno poročiti kakor trdi; on ljubi samo mc.je, in nekega dne nam je v šali celo rekel, da se je zaročil z njim.

In tako mu je torej odpustila njegovo čudno vedenje, in kadar se je zmisli na njegov ljubezniv nasmeš od onega lepega večera, so jej vstajale v srečo nove nade.

Če ga dobi doma, mu ne poreče ničesar, gotovo ne; ni se hotela pokazati tako predrzne. Toda, če jo bo videl tako, čisto, blizu, bo morda govoril on...

III.

Hodila je že jedno uro, veselo vznemirjena, ter dihalo vase sveži morski zrak.

Na razpotjih so stala tupatam visoka „znamenja“.

Od časa do časa je prišla v kako majhno ribiško vasico. Hišice so bili videti sive, kakor čeri, ker brije vse leto nad njimi morski veter. V jedni izmed teh vasic, kjer se je steza nagloma zožila med temnimi zidovi in visokimi slamnatimi strehami, ki so spomi-

njale na keltske koče, se je morala smejeti napisu nad vrati gostilnice: „Pri kitajskem jabolčniku“. In naslikani sta bili poleg tega dve opici, jedna v zeleni, druga v rdeči obleki, z dolgimi kitami, ki sta pili jabolčnik. Gotovo je bila to fantazija kakega starega mornarja, ki je prišel od tam doli... Marjetica je vse pogledala, karkoli se je dalo videti; ljudje, ki preveč mislijo o namenu svoje poti, si natučeneje ogledajo vse podrobnosti na svojem potovanju nego kdo drugi.

Vasica je bila sedaj že daleč za njo. Čim dalje se je pomikala med temi zadnjimi predgorji bretonske zemlje, tem redkejša so bila drevesa, tem žalostnejša je bila planjava krog nje.

Tla so bila valovita in skalnata, in iz vsakega griča se je videlo široko morje. Kmalu so drevesa popolnoma izginila; samo gola poljana, pokrita z zelenim bodičjem. Tupatam so se dvigali proti nebu visoki, široko razpeti križi, tako da je bila vsa ta ravan podobna neizmernemu pokopališču.

Na razpotju, kjer je stal eden izmed onih velikanskih križev, je premišljevala obstala; dve poti sta se vili med živimi trnjevim mejami.

Po poti je prišla mlada deklica ter jej pomagala iz zadrege.

— Dober dan, gospodična Marjetica!

Bila je Janova sestra. Marjetica jo je poljubila ter jo vprašala, če so njeni stariši doma.

— Da, oče in mati sta doma; samo moj brat Jan, je pristavila nič hudega sluteč, je odšel v Loguivy; pa mislim, da se kmalu vrne.

Ali kaj vidimo? Ni nam treba hoditi daleč, — da obkramos sorijo in praksu. Ne vidimo posledic v izvajanju, pač pa vidimo, kako radi bi „narodni radikalci“ sedeli na stoli, kako skrupulozno pazijo, da se ne zaamerijo — klerikalci em, kako hočejo jedrati nekako v sredi, toda nikdar ne bode klerikalcev. Po eni strani zatiranje o politiki klerikalizma, po drugi prijateljstvo, — ali manj odkrito, z bojevnikmi klerikalizma. Naša „Adrija“ gleda vtisih celo na to, da pri nas nje ne vesti poprej klerikalizma, nego „Soci“, prvi prinašajo pisane novice, „Soci“ jih naročajo po telefonu! Povsod vidimo vse polno obzirov do klerikalcev, nikjer ni mastopanja proti njim! To so dejstva, katerih ne more nikdo izpodbiti. — In vendar vidimo vsako, kdor ima le malo vploda v naše politične borbe, kako nevarno delo za gorške Slovence je prišel klerikalizem! Delovnja proti ne vidimo, pač pa za! — Kaj tak naj bo „lokalni princip“? Mi sodimo, da ne, ter smo tega mnenja, da se ima ravnati po gorenjem lepem članku... Da dobro preneha omahovanje in sedenje med dvema stoloma, da jih vidimo pri delu po direktivi članka na 52. strani „Omladine“! — Morda prinese prav ta programatorični članek potrebno jasnost v one vrste dijaštva, ki so si priključile pridelek „narodnega radikalizma“. Potem pa mora kajpada takoj priti tudi delček v smislu jasno začrtanega slavlja! Naj bi prinesle za prihodnje počitnice vredne sadove članka v „Omladini“!

Ricmanjsko vprašanje.

(Dalje.)

Graf Marenzi si gledé zenitve Jakoba Kurata ni znal pomagati. Slednjič je resil to začetno ricmanjsko kaplan dr. Požar. Ko je bil pooblaščen sredi junija k bolnemu Jakobu Kuratu, da ga previdi, ga je na bolniški postelji poročil s Katarino H. in poročal potem o izvršeni poroki naravnost ministerstvu na Dunju. Oporočnik pa so poročali v Koper in Trst, ali gospoda je molčala. Zvedel je tudi škof Sterk o tem ter rekel, da bi bil storil v tem slučaju tudi on tako, kakor dr. Požar. Čez kakih 8 mesecev, ko je bil kar naravnost razveljavljen izstop Ricmanjcev iz katoliške cerkve latinskega obreda, je začel govoriti župnik v Dolini, da bo moral kaplan plačati 400 K globe, in se luknjo mu je privoščil po vrhi. Dalje je pripovedoval, da mora kaplan v roku treh dni polet dolinskega župana urada poslati na okr. glavarstvo poročni list Jakoba Kurata in Katarine H., in pa da mu je ukazal prost Petronio biti lepo pokoren okr. glavarju in župniku v Dolini ter da so Ricmanjci zopet latinski klerikalci, ki pripadajo njemu. Kmalu potem pa je pripovedoval župnik, da mu ricmanjski kaplan ni hotel poslati poročnega lista. Okr. glavarstvo pa se je obrnilo na kaplana, kakor pravilno, za poročni list, ter ga do-

bilo. Namestništvo ni storilo na to nič. Dr. Požar ni bil kaznovan ne z globo ne z zaporom, kakor mu je želel latinski župnik v Dolini.

Škof Drohobicki je konferiral gledé Ricmanj z vlado v Trstu, dne 15. septembra 1901. pa je prišel v Ricmanje, pozval vse hišne gospodarje v cerkev ter vzel njihove izjave in žele na zapisnik. Imel je tudi peto maso po grško-katoliškem obredu v staroslovenskem jeziku. Utis te mase je bil velikanski.

Ko je umrl škof Sterk, so prišli na krmilo laški duhovniki „reformatorji“. Prost Petronio sicer naravnost ni diral v jurisdikcijo križevskega škofa, ali česar si ni upal delati naravnost, je skušal doseti po zvijači. Kajti latinsko gospodo na ordinarijatu pa pobožne svetovalec na namestništvu je grabila zlasti staroslovenska služba božja. Ko je bil poklican kaplan Požar pred Petronio, mu je ta slednji povedal, da vlada nikakor ne privoli v ustanovitev novih župnij.

Ordinarijat pa je delal se dalje. Finančna prokuratura je kar nakrat dala ukaz dolinskemu župniku, da naj preišče po arhivih, čegav je ricmanjski „aroh“, če ni lastnina tržaške škofijske mize.

Namreč v Bregu in v Ricmanjih so imeli nekdaj tržaški škof, kapitelj in nunski samostan svoja posestva in hiše. Tržaški škof je imel do leta 1848. celo nekaj kmetov, ki so mu plačevali desetino. Ali nikdo ne pamti, da bi bil farovž last tržaške škofijske mize, oziroma da bi imel škof kako služnost v tem farovžu. Pač pa je razvidno iz nekega starega inventarja, potrjenega od duhovske oblasti in posvetne, da je farovž last ricmanjske občine. Poizvedovanje od strani finančne prokurature v tem pogledu je imelo svoj namen, namreč v Trstu so premišljevali, kako bi poslali v Ricmanje laškega kaplana v jezo Ricmanjcem. Ako bi se bilo dalo dognati, da je farovž last tržaške škofijske mize, tedaj bi bili vrgli iz njega dosedanega kaplana pa porinili notri Laha. Verski zaklad bi prispeval izdatno za take „spase“. Mislili so, da preženejo na tak način kaplana, da tako neha jurisdikcija križevskega škofa, ostane pa Ricmanjcem sama dobrota — laški kaplan! Seveda se ta pobojna želja ni izvršila, letos pa teče tožba od strani finančne prokurature proti občini glede farovža, ker zahtevajo v njem za rimsko-katoliškega duhovnika vsaj pravico služnosti do stanovanja.

(Pride še.)

Dopisi.

Iz košćanske županije. (Dalje.) Josip Zorzut iz Vedrijana je oskrboval kot rednik Janeza in Ano Simčič z vsemi potrebščinami, bodisi v zdravlju ali boleznai na domu. Bilo ni najmanjšega povoda in vzroka, da bi se ta dva v bolnišnico tiralo. No, ta Jos. Zorzut

je bil vedno in je še goreč pristaš proti-zupanove stranke. Zato se mu je gledalo od strani našega vzornega na priliko, kje bi se moglo zadati temu, kakor je že to običajno v županiji neverjetnosti, tim večje skelečano. Zgodilo se je, da je planil strastni jastreb na tega našega pristasa na način, ki zasluži le gnjeva in studa. Kakor nam je sam Zorzut pravil, kar je tudi pripravljen s prisego potrditi, je prišel nekega dne po predzadnji obč. volitvi v njegovo hišo župan, stavlja neke pogoje, po katerih se ima Z. ravnati glede vzdrževanja omenjenih Simčičevih. Sicer da stori Simčiče v bolnišnico odpeljati na Z. stroške. No sploh pa je bilo znano, kar so tudi kasneje priče potrdile, da je Z. natančno svojo dolžnost spoštoval nasproti starim S., kar so tudi sami S. priznali, da niso potrebni iti v bolnišnico, ker imajo potrebno eksistenco doma pri posinovitencu Zorzutu. Ali slepa strast je morala v tej posteni družini pokazati svoje masčevanje. Prišel je nekega dne voz na račun občine in obč. sluga, na kar odvedejo S. v bolnišnico! Zdajci je bilo veselje v Izraelu, čes Z. bo ob premoženje, ker plačevati bo moral bolniške stroške. Radi dotičnih bol. stroškov se je vila dolga pravda. In Zorzuta je naš nasprotnik radi stroškov tako trpinčil, da vbogi revež občuti prav bitko na zapravljenem denarju v svojo obrambo vse svoje žive dni. (Tozadevna stvar bi po vsej resnici morala biti preiskana od poklicanih ciniteljev, in dotične bol. stroške naj trpi oni, ki je zakrivil, da so sli S. v bolnišnico. Saj to bilo bi pač preskandalozno in v nebo-kriče, da bi občina take „lušne spase“ našega uzoritelja tako drago plačevala.) To je pač hujski nego samooblastnost!!

Izid pravnega postopanja je pokazal, kakor je bilo vže naprej pričakovati, da J. Z. ni dolžan, poravnati bolniške stroške, povzročene po Simčičevih, kateri so znašali približno 1200 K. Umevno je, da je morala občina te za njo in enako za Z. neopravičene stroške pokriti. Pošteno pa ni in naravnost v nebo-kriče, da za tako brezvestno početje mora ubogi davkoplačevalec svoje težko prislužene novce zalagati in s tem masčevalne „spase“ izvestnega cloveka plačevati. In tak clovek, ki preži poštenega nasprotnika, ki mu noče korakati čez drn in strn, materijelno uničiti in za katerega izvolitev gredo naši katoliško-klerikalni — saj tako se sami imenujejo — vojsčaki z dušo in telesom v ogenj, naj nam bo krščanski idealist. Ironija! O da, dragi dopisnik! Samo oni skeletni udarec, zadan po vašem ljubljencu v afernem vprašanju Zorzut-Simčič bi vam moral odpreti še tako tesno premrežene oči, da bi vendar sprevidel, kje je resnica in kje je ni, in da tavate le po umazani lazi-luži. — Vi namreč pravite, da vam ni za veljavnost oseb ampak za načela. Zdrav razum pa ne more umeti, da bi bilo dopustno pod praporom istih vaših načel povzročati občini tako krivico, kakršna je v

gornjem slučaju, kajti krščanska načela nikakor kaj takega ne dopuščajo; zato pa je naravnost skandalozno, da ste si postavili za zgovornika takih cinov, ki zaslužijo ne le ostre javne obsodbe, ampak po poravnavi storjene krivice. Pomislivši, da J. Z. je kakor rečeno svoje stare Simčičeve z vsem potrebnim, bodisi v zdravlju ali boleznai oskrboval, in da se je na vse pretege protivil proti tiranju svojcev v bolnišnico, da pa njegov glas je bil pri županu seveda le glas upijočega v puščavi, ker tu se je hotela spasti, kakor vse kaže, masčevalna strast in torej, da ni bilo najmanjšega vzroka, ki bi opravičil postopanje v tem slučaju nasproti Zorzutu s tem, da se mu je po sili odvedlo stare Simčičeve v bolnišnico, katero postopanje pa je bilo ne le Zorzutu, kateri je moral v svoje opravičenje mnogo dragoga denarja zapravdati, temveč je, kakor rečeno, tudi občini mnogo občutnih a nepotrebnih stroškov povzročilo. Zato bi bilo pravično, da bi se v interesu občine in pravice ta stvar natančno preiskala in one stroške v bolnišnici, povzročene po Janezu in Ani Simčičevih, katere je občina pokrila, prisodilo onim, kateri je kriv pohoda v bolnišnico teh. Je-li tako perfidno postopanje ni morda v skladu s samooblastnim gospodarstvom?

Naprednjaki silijo na površje, tako pravite vi dop. Da to je istina, da veljavni možaki so se oglasili proti neznosnim razmeram, ki so, žalibog, zavladaile v tej županiji, ter hočejo tem pogubonosnim razmeram na pošten način z uma svitlim mečem napraviti konec. Mi nismo sicer nikoli kakor tudi ne bomo zagovarjali morebitne malomarnosti bivših županov, na koje se naš dopisnik skoraj pri vsaki točki naslanja, enako pa ne moremo dopuščati, da bi se čim dalje občini škodljiva rja razširjala v tej županiji. Možakom gor.-str. ni na tem, da bi podcenjevali zasluge kateregakoli, tim manj g. žup., nikakor pa ne morejo spregledati dejstva, da bi se občini škodljiva svojstva od strani naših nasprotnikov kot koristna snov v deveda nebesa povzdigovala. Mi nismo nobene reči občini koristne, ki bi po dop. mnenju pod žrjavico tlela, položiti mrtvo v grob. Le čudno se nam zdi, da naši vzorni gospodarji čakajo pihati pepel iz te žrjavice, kadar imajo nastopiti volitve, s kojim pepelom hočejo bolne oči kratkovidnim volilem frigati. Mi smo več nego prepričani, da nekdo je bil že davno in ne bil čakal niti trenutka, ako bi vedel, da se v drugič ne opeče, že zdavnej izpihal pepel, ter ako bi bilo ognja kaj, je bil v strehi že kečaj. Mi pa kličemo vam g. dop. le korajžno naprej, ako je še ognja kej!

Mimo njega ne morejo, zato se spenjajo čez njega. Tako se spodtika naši stranki, odnosno možakom tej na celu. Naše izjave, podane na merodajna mesta, niso anonimne, kakor one znane zatožbe od strani združene strasti o postenih in uglednih ose-

(Dalje v prilogi.)

Njega ni bilo! Vedno in povsod ga je oddaljevala nemila usoda od nje. Mislija je že, da bi odločila svoj obitek. Toda to dekletce, ki ga je srečala na poti, govorilo kaj pové doma... Kaj bi si potem mislili v Pors-Evenu? Odločila se je torej, da pojde dalje, a sila je kolikor mogoče počasi, da bi se morda Jan morda tam vrnil domov.

Čim bolj se je bližala Pors-Evenu, tej pozabljeni, neznanosti vasi, kjer je prebival Jan, tem divjejša in žalostnejša je postajala okolica. Morski zrak, ki ljudi tako krepí, je vplival tudi na rastlinstvo, ki je bilo tu suho, kratko, debelo, potlačeno k trdim tlom. Po zeleni je rastel morski mah, ki se je čisto oprijemal zemlje in naznanjal, da se začena tu drug svet. V zraku je dišalo po morski soli.

Marjetica je srečevala ljudi, pomorščake, katere je na tej goli planjavi že od daleč razločevala; njihove postave so bile videti vsled visoke daljne morske ravni še večje. Vsem je bilo videti, kakor da gledajo pomanjka, v daljavo, kakor da čuvajo nad morjem. Srečujé so jo pozdravljali. Pod njihovimi mornarstvenimi žepicami je videla zarjavele moške in odločne obraze.

Tre so se vlekle počasi, in Marjetica ni nič vedela, kako bi podaljšala svojo pot; ljudje so se čudili, da je stopala tako počasi.

Kaj je neki počel ta Jan v Loguivyu? Morda je dvoril dekletom...

— Ej, ko bi bila vedela, kako malo se je brigal Jan za dekleta! Od časa do časa, če je prav čutil potrebo, je bilo dovolj, da se je pokazal. Paimpolske punce so, kakor trdi stara islandska pesem, zelo vroče in se nič ne zoperstavljajo lepim fantom. Ne, Jan ni mislil v tem trenutku na ljubezen. Šel je v Loguivyu po opravlku k nekemu košarju, ki je edini v

celem okraju znal plesti dobre koše za morske rake.

Prišla je do kapelce na griču, ki jo je bilo že od daleč videti. Bila je čisto siva, majhna in zelo stara; šop dreves, že sivih in brez listja, ki so rastla tu sredi suhe, peščene planjave, jo je obdajal kakor lasje, počesani vsi na jedno stran, kot da jih je pogladila nevidna roka.

In to je bila ista roka, ki pogreza ribiške ladje, večna roka zahodnih vetrov, ki je nagnila to krivo vejje v isto mer, kakor podi morske valove. In stara drevesa so obrnila svoje veje po vetru in upognila hrbet pod stoletno silo te roke.

Marjetica je bila že skoro na koncu svoje poti; kajti to je bila Pors-Evenska cerkvice. Ustavila se je torej tu, samo da bi potekel čas.

Nizek, na pol podrt zid, je obdajal pokopališče, kjer je stalo vse polno križev. In vse je imelo isto barvo: cerkvice, drevesa in grobovi; zdelo se je, da je vse ožgano in oglodano od morskih vetrov; isti sivkast mah, posejan z bledimi, žvepleno-rumenimi lisami, je pokrival kamenje, grčaste veje in granitne svetnike, ki so bili vdeleni v zidu.

Na jednom izmed lesenih križev je bilo zapiseano z velikimi črkami ime: »Gaos. — Joël Gaos, osem-deset let.«

Ah, da! To je bil ded, vedela je to. Temu staremu pomorščaku je prizaneslo morje, ker ni maralo zanj. Sicer je moralo počivati na tem pokopališču več Janovih sorodnikov, to je bilo naravno, in lahko bi bila pričakovala kaj takega; in vendar je napravilo to ime, ki ga je črta na grobu, nanjo mučen vtis.

Da bi potratila še nekaj trenutkov, je stopila v mali zastareli preddvor, pobeljen z belim apnom, da bi pomolila par očenašev. Obstala je preplašena, srce se jej je skrčilo.

»Gaos! Zopet je ugledala to ime, vdolbeno v mrtvaško ploščo, kakoršne postavljajo v spomin onim, ki umrjejo na morju.

Na plošči je čitala sledeči napis:

V spomin

Ivanu-Alojziju Gaos, staremu 24 let, mornarju na krovu »Margerete«, ki je izginil na Islandu 3. avgusta 1877.

Naj počiva v miru!

Island, — vedno Island! — Povsod ob vhodu v kapelo je bilo pritrjeno vse polno lesenih plošč z imeni mrtvih mornarjev. To je bil kotiček za ponesrečence, in žal jej je bilo, da je prišla sem, polna neke temne slutnje. V Paimpolu je že videla v cerkvi podobne napise; toda tu, v tej vasi, je bilo to prazno grobišče islandskih ribičev manjše, bolj obrabljeno in bolj zapuščeno. Ob vsaki strani je bila postavljena kamenita klop za vdove, za matere: in ta nizek prostor, nepravilen kakor kaka votlina, je čuvala dobra Devica, že zelo stara, naslikana z rožnatimi barvami in velikimi, zlobnimi očmi; podobna je bila Cibeli, prvotni boginji zemlje.

Gaos! Že zopet!

V spomin

Francetu Gaos, soprogu Ane-Marije le Goaster, kapitanu na krovu »Paimpoležana«, ki je poginil na Islandu med 1. in 3. aprilom 1877. z vsem svojim moštvom, broječin trindvajset mož. Naj počiva v miru!

Spodaj sta bili naslikani navskriž dve mrtvaški nogi in črna lobanja z zelenimi očmi, naivna in zoprna slika, ki je dišala še po barbarstvu preteklih dob. Gaos! Povsod to ime!

Deželni odbor gorški tožen. — Po vodom reorganizacije deželnih uradov v letu 1901. je deželni odbor gorški umirovil deželnega kancelarja Karola viteza Doljaka. Umirovljenec pa je uložil pritožbo na državno sodnijo z zahtevo, naj se to umirovljenje proglasi neveljavno, ali pa naj se pritožitelju dovoli popolna penzija. Državna sodnija je odbila pritožbo z utemeljevanjem, češ, da je bil deželni odbor opravičen, umiroviti uradnika, ki po njegovem mnenju ni sposoben za vodstvo reorganizovane deželne pisarne.

Ponesrečil je delavec Jos. Cigoj iz Gojač, in sicer v kamnolomu pri Rihembergu, kjer mu je skala zlomila levo nogo ter 3 kraji. Pripeljali so ga v Gorico v bolnišnico.

Pet delavcev je zasulo. — V svrhu gradnje velikega mosta čez Sočo kopljejo zemljo ter jo odnašajo, pripravljajo za most ugodna tla. Dela pri tem kakih 20 delavcev (tvrdka Redlich & Berger.) Včeraj popoldne se je pri delu utrgal kos zemlje ter zasul pet delavcev, dva popolnoma, trije so ostali le z nogami v zemlji. Pritihli so hitro drugi delavci na pomoč ter rešili vseh pet. Ona dva, ki sta bila takorekoč zakopana, sta Ant. Pavoni in G. Batt. di Lorenzo iz Kalabrije. Eden je nevarno ranjen v notranjem, drugi manj. Pripeljali so ju v Gorico v bolnišnico.

Na cesti umrl. — Guglielmo della Savia, star 35 let, iz Vidma je sel iz Cervinjana v Saciletto po opravku, kar ga je sredi ceste zadela kap. Padel je na tla in ostal mrtev.

Važna rassodba upravne sodnije. — Dne 6. t. m. je upravna sodnija izrekla važno rassodbo. Tiče se volilne pravice učiteljc pri občinskih volitvah. Dosedaj so imeli le učitelji ljudskih in meščanskih šol občinsko volilno pravico, docim so bile učiteljice izključene, dasi zakon govori le o učiteljskih osebah brez ozira na spol. Sedaj pa je upr. sodnija vsled neke pritožbe iz Žatca rassodila, da imajo učiteljice enako volilno pravico kakor učitelji pri občinskih volitvah.

„Bratno in pevsko društvo“ v Dobravljah vabi na veselico, katero priredi dne 17. julija t. l. ob 3. uri popoldne. Vspored: 1. „Bog i Hrvati“, poje možki zbor. 2. Pozdravni nagovor. 3. „Studenčku“, poje mešan zbor. 4. „Vzvečer“, poje možki zbor. 5. „Mladi vojaki“, poje mešan zbor. 6. Ples. Med veselico in pri plesu svira prvaška sokolska godba. Vstopnina k veselici 40 vin., sedež 20 vin. Ples se vrši v krah po kroni. Slavna društva, prijatelje in sodelavce se vabi k mnogobrojni udeležbi najuljudneje.

Obsojena laška delavca. — Radi dogodka v Rihembergu so na podlagi namestništvenga ukaza preiskali bivališca vseh delavcev pri železnici. V baraki delavcev Domenico Verbelli in Enr. Molinazzi, oba iz Modene v Italiji, so našli dinamitne patrone, skrite v njunih zavojih. Radi tega so ju klicali pred sodnijo ter ju obsodili vsakega na mesec strogega zapor, ker sta imela pri sebi brez dovoljenja razstrelilne snovi.

Pri Butarjih v obmejni dolenski občini se je bati, da se podere zvonik. Baje so zvonovi pretežki in zvoni se vedno in vedno, vsled česar je nastala nevarnost, da se zvonik podere. Županstvo je prepovedalo zvonjenje.

Aretirali so nekega Avg. Ferettija iz Marsilja, rojen l. 1885. Feretti je mizar. Prišel je v Gorico brez sredstev, poln glada.

Odprti lekarni. — Jutri popoldne bosta odprti v Gorici lekarni Cristofolletti-Gliubich.

Eksekutorja je napodil neki Gorkič v Vrtojbi ter ga tudi nabil. Prišli so orožniki ter odvedli Gorkiča v zapor. Gorkič je baje slaboumen.

Prispevki

na nastavo „Goriškega Sokola“ in novo telovadnico.

Gosp. Fran Gruden, župan in trgovec v Nabrezini. K 4

Surova svila iz lika (bast) od gld. 43-25 blago za popolno obleko. Franko in carine prosto na dom. Bogata vzorna zbirka z obratno pošto. **Tovarna svile Henneberg v Carlihu.** 5

Zopet vabijo v Barbanó. — Z brezmadežnim spočetjem Device Marije hočejo napraviti menihi v Barbani dober „kšeft“. Zato vabijo „iz bližnje okolice, goriške in tržaške“ (poprej so bili segli bolj na široko) romarje na „devetdnevnicó.“ Seveda treba prinesiti kronice, kronice in spet kronice, potem se jim bo godilo tam dobro ter dobijo vse, kar hočejo. Zgodovina uči, da se kupijo za denar pri menihih tudi nebesa! — To ravnajo smo že omenili in povedali, da se časti Mater božjo lahko doma, in sicer bolj po ceni nego v Barbani. — Vabijo pa tudi duhovnike na slovesnost 18. t. m. No, ti pa naj le gredo, zlasti kar je politikujotih, očitnih grešnikov med njimi. Teh se morda usmili Mati Božja v Barbani, da se povrnejo poboljšani in bolj pametni!

Listnica. — Dop. v T. — Dopisa s tako vsebino, kakor je v Vašem, ne moremo priobčiti. Zakaj ne, ni težko uganiti. —

Srebrna tobačnica je bila zgubljena preteklo nedeljo od Gorice proti Št. Petru. Kdor jo je našel, naj se oglasi v našem upravnistvu.

Razgled po svetu.

V Inomestu so bili zopet izgredi proti Lahom. Več je ranjenih. V Tridentu pa so demonstrirali proti Nemcem. Laške korporacije protestujejo proti nemškemu nasilstvu.

Celovski okrajni glavar končno šel v pokoj. V „Miru“ citamo: „Vendar enkrat! Sicer se nismo brali urad. razgl., a istina je, da je dolgoletni „paša“ celovskega okr. glav., baron Mac Nevin O'Kelli, dne 1. julija zapustil svoje mesto ter se tudi že preselil iz Celovca. Reči moremo, da je pri njegovem odhodu res občno — veselje. Ni mesto, da bi tu ponavljali vse vnebovpjioče krivice in nepostavnosti, ki jih je ta mož storil Slovencem. Saj so njegovi junaki čini se v živem spominu. Delal je pač vedno tako, kakor bi nikoli ne smel delati nepristransk politični uradnik! In še zadnja komedija z imenovanjem za častnega občana, ko so be-racili njegovi pristaši celo pri slovenskih županijah, naj se barona Mac Nevina ob njegovem odhodu imenuje častnim občanom! Najboljši odgovor na to so dali vrli Škofičani, katere je Mac Nevin, kakor znano, ljubil s prav posebno ljubeznijo! Poroca se nam o tem iz Škofic: V petek zvečer dne 30. junija je gorelo v škofiški župniji 7 velikih kresov; od vseh strani, posebno pa od visokega Jerberga, kjer je tudi gorel velik kres, je odmevalo streljanje topičev (možnarjev.) Nekateri so začudeni in radovedni popraševali, kaj da je. Veste kaj je bilo? V starih časih so s kresovi na gorah in planinah naznanjevali, da prihaja sovražnik — Turk — v deželo. Škofičani pa so zasmodili kresove, ker je ta dan šel tudi nekak turški paša, ki je prav po turško gospodaril pri volitvah v Škoficah, iz dežele, sel v „pokoj“, ta turški paša je celovski okr. glavar: Mac Nevin. Veselimo se že občinske seje, pri kateri bode predlog Mac Nevinov za škofškega častnega občana enoglasno odklonjen!“

Od strele ubit. — Prof. Emil Schottenhamel z beljaške strokovne šole je šel minulo nedeljo z družbo na Dobrač. Prišla je huda ura. Ko stopi iz kočice pogledat, ali se bo kmalu razvedrilo, udari strela vanj ter obleži na mestu mrtev. Truplo so prepeljali v Beljak.

Celo družbo ponarejalcev denarja je redarstvo zasledilo v Puli. Dolgo časa že so prihajale ovadbe od raznih strani, da se širijo ponarejeni srebrni goldinarji. Slednje se je posrečilo redarstvu, da je zalotilo sestorico ponarejevalcev. Redarstveni organi so zaplenili tej družbi razno orodje, kovine, pečate itd. Pa tudi takega orodja so dobili, ki se potrebuje na ulomih.

Dveletna vojaška služba v Franciji. — Francozka zbornica je sprejela s 516 proti 43 glasom zakom o popolnem uvedanju dveletnega vojnega obveznega službovanja. Nadalje je zbornica vzile prigovoru vojne ministra in komisije vsprejela s 400 proti 173 glasovom popravek, da se med 1. julijem in 1. oktobrom rezervisti ne smejo klicati pod vojaško službo.

Umrl znamenit slov. čebelar. — V Mojstrani na Gorenjskem je umrl dne 5. t. m. svetovnoznani Mihael Ambrožič, star 58 let. S svojim umetnim čebelarjenjem si je pridobil nad 120 odlikovanj.

Smrtna nesreča na delu. — V četrtek je ponesrečil na delu 23 letni zidar Josip Veljak od sv. Ane št. 352. Delal je na neki gradbi v čistilni petroleja pri sv. Savi v Trstu. Delal je na odru v II. nadstropju, a okolu 8. ure v jutro je padel z odra ter težko poškodovan obležal na tleh. Drugi delavci so ga pobrali ter ga nemudoma prenesli v mestno bolnišnico, kjer je pa revež umrl.

Požar v Retjah. — Dne 4. t. m. je nastal v vasi Retje, župnije in občine Laski potok, strašen požar. V kratkem času je popolnoma vpepelil 18 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Ljudje so bili na košnji. Zgorela je vsa obleka, hišno in gospodarsko poslopje, nekaterim tudi mnogo denarja.

Otrok z dvema glavama. — Žena Ivana Skorjana v Oltri pri Kopru je 4. t. m. porodila dobro razvito dete možkega spola z dvema glavama. Dete, ki je premikalo usta in oči na obeh glavah, je živelo šest ur. Truplo so potem prenesli v mrtvašnico v Lazaret, kamor je šla zdravniška komisija.

Laški stotnik Ercolessi prodal načrte otoka Slellije. — V Italiji imajo nov skandal. Dognalo se je, da je stotnik Ercolessi prodal načrte trdnjav na Siciliji in druge važne listine ali Avstriji ali Franciji. Pri njem so našli razne reči, ki pričajo o veleizdajstvu. Stotnika so zaprli pa tudi njegovo ženo.

Toča v novomeški okolici. — Pred kratkim je padala okoli Novegamesta strasanska toča, ki je daleč naokrog vse uničila. Skupna škoda, cenjena uradno, znaša 435.000 kron. Toča je padala debela kot jajca, debela celo kakor moška pest. Vse je pobito. — Podpora od strani dežele je mogoča le, ako bo zboroval deželni zbor. Ali prisili ta prst božji do pameti „katoliške“ obstrukcioniste? Toča je tolkla najbolj v fari fanatika in razgrajaca župnika Nemanica.

Ameriški Sloveni in vsesokolski zlet. — Na vsesokolski zlet pride kot zastopnik ameriških Slovencev g. Fr. Sakser, lastnik tiskarne in izdajatelj ter urednik „Glasa Naroda“ v Novem Yorku ter prinese kot darilo ameriških Slovencev prekrasen trk zastavi ljubljanskega „Sokola“.

Papežev blagoslov. — Torkvemada s Krka, slavni škof Mahnič, pripoveduje v „Hrvatstvu“, kako je bil pri papežu in kako je papež dal svoj blagoslov „Hrvatstvu“ ter sploh klerikalnemu gibanju v Hrvatski. Druga tudi ni mogel storiti Josip Sarto, ker je le po vetu Pešte in Beča postal Pij X. Slavno „Hrvatstvo“ in klerikalna stranka je dobila blagoslov Vatikana, ali blagoslova hrvaškega naroda ne dobi.

Zabranjena Husova slavnost. — Čehi v Budjejevicah so hoteli proslaviti spomin Jana Husa na veličasten način. Ali policija je zabranila slavnost. Zvečer 7. t. m. se je zbrala množica ljudstva, ki je slovesno protestirala proti zabranitvi ter kamenjala dole orožnike. Demonstracija je trajala do 11. ure zvečer.

Veterani na Japonskem. — Kakor javlja „Daily Mail“ iz Tokia, je izdal mikado ukaz, s katerim so sklicani pod orožje vsi veterani. Ti veterani bodo oboroženi z malimi, lahkiro puškami. Ker pa japonski provijanti po magazinih trpijo mnogo od strani podgan, katerih je polna Koreja in Mandžurija, bodo imeli veterani nalogo, streljati podgane. Kdor pobije največ podgan, dobi dekoracijo!

Božji blagoslov. — V Baranovu na Poznanjskem je porodila neka mlada žena prvikrat šest detet možkega spola. Vsako dete tehtla 1½ do 2 funta. Mati in otroci so zdravi.

Poslanec Klofač v Anliji. — Petrograjsko „Novoje Vremja“ je prineslo brzovjavko iz Moskve, da je dospel tje češki poslanec Klofač, ki je na potu v Vzhodno Azijo. Klofač da nameruje obiskati Vladivostok in si ogledati pokrajine ob reki Amurju.

Dela na železniški postaji Trst Sv. Andrej. — Za fundiranje novega vsprejemnega poslopja na rečni postaji razpisuje ravnateljstvo drž. železnic dela pilotiranja in zabijanja betona. Dela se oddajo potom ponudb. Ponudbe je doposlati do 15. julija opoldne ravnateljstvu drž. železnic v Trstu.

Ameriška eskadra obstojeta iz šest oklopnjak in treh krizark manjše vrste pod

poveljstvom kontreadmirala Barkeja pride v Trst dne 12. t. m. ter ostane tamkaj 10 dni.

Žrtav ljubosumnosti. V sredo so pripeljali iz Tara v Istri v tržaško bolnišnico 16letno Filomeno Nešat. Reva je težko ranjena na glavi in na vratu. Ranil jo je s sekuro njen mož. Nesrečnež je namreč jako ljubosumen. Očital je ženi neke namisljene pregreske, a ker je žena tajila, je pograbil sekuro ter z isto začel udrihati po njej. Pritihli so na pomoč sosedje, ter mu ubogo ženo iztrgali iz rok. Takoj po storjenem zločinu se je ljubosumni mož sam izročil orožnikom.

Cela obitelj v verski blaznosti. — Iz Prage je došlo 5. t. m. poročilo: Člani kmetke obitelji Lenoch v Seču pri Litomislju so se peljali večkrat v okraj Brovnov na obisk k neki Kristini Ringel, ki je pred nekaterimi leti slepila kmete, da se jej je prikazala Mati božja. Dne 29. m. m. je bila zopet ena hči Lenochova pri Kristini Ringel. Na svojem povzku je pripovedovala, da se je tudi njej prikazala Mati božja. Od tega časa se nahaja vsa obitelj v verski blaznosti. Dne 6. t. m. se je zaprl vseh 6 otrok Lenochovih v stanovanje ter se popolnoma sleklo, na kar je nesla ena hči Lenochova svojega 4letnega nečaka v vrt, ga tam toliko časa bila ob neko drevo, da je otrok izdahnul, mené, da pride tako čim prej v nebesa. Na to je vrgla na tla svojo 7letno nečakinjo ter po njej tako teptala, da je ista zadobila smrtne rane. Ostale sestre so bile toliko časa z glavami ob tla, dokler so bile vse krvave. Popolnoma gole so letele potem na polje, kjer so jih pa prijeli. — Krščansko delo!

Vojna med Rusi in Japonci.

Razne vesti.

Kakor se glasi carski ukaz, vzamejo letos na Ruskem v vojske 447.302 novince. — Poročali so 6. t. m., da je zadela vladivostoška eskadra severno od Genzana na japonsko brodogej, ter da se je unela tam pomorska bitka, ki je skoncčala srečno z a Ruse. — Iz Liaojanga poročajo, da se umika armada generala Oku z namenom, da se koncentrue pri Port-Arturju. — Ladije ruskega dobrovoljnega brodogej „Petrograd“, „Orel“, in „Smolensk“ so plule te dni skozi Bospor in Dardanele. Kam so namenjene, se ne ve.

Japonska ladja „Kaimon“ se je pogreznila.

Iz Tokia poročajo, da se je pogreznila japonska ladja „Kaimon“. Ta ladja je bila obrambena ladja za obrežja, spuščena v morje leta 1882.; tonelat 1400, topov 9. Zadela je v Talienvanskem zalivu na rusko mino ter se pogreznila.

Dve japonski torpedovki pogrezneni?

Poročajo, da je dospela ruska torpedovka „Poročnik Burakov“ v nedeljo iz Niučvanga v Port-Artur. V nedeljo zvečer so skušale 4 japonske torpedovke udreti v port-artursko pristanišče. Obrežne baterije so zapazile njihove nakane. Ena torpedovka je bila pogreznjena ob vzhodu Zlate gore, druga pod baterijo 22. Tretji so odstrelili dimnik.

Rusi odbili Japonce.

Pri Dačicavu je divjal ljut boj. Oddelek generala Samsanova je prisilil Japonce, da so se umaknili proti Sinučenu. Kozaki so odbili sovražne predstraže. Zabajalska baterija je prizadela Japoncem velike izgube.

Dež.

Deževna doba nastopa z vso svojo grozoto; pride pa še vse hujše. Lepše vreme prične navadno šele proti koncu meseca avgusta. Dotle Rusi znatno pomnožijo svoje moči. Japoncem se dostavljajo živila težko, vojaki trpijo glad, boleznj se oglašajo, deževna doba utegne biti za nje usodepolna. Seveda bodo trpeli zbog nje tudi ruski vojaki.

Zadnje vesti.

Japonci so zasedli baje trdnjavo št. 16. na glavni črti. Nahajajo se od Port-Arturja le še 3 milje. — Poroča se o novih bojih na prelazu Motien. — Iz Čifu poročajo o bojih po hribih severnovzhodno od Port-Arturja. — Proti Kamimuzi so bile velike demonstracije tudi v Tokiu. — Admiral Skrydlov poroča o reknogosciranju pri Gensanu. Rusi so uničili tam več transportnih in drugih ladij. —

Ruska eskadra - križark se je zapletla v korejski ožini v boj z japonskimi torpedovkami. Dve japonski torpedovki sta se baje potopili, Rusi niso trpeli škode.

Nekaj izkušenj v industriji gledé na naše politično in gospodarsko življenje.

(Ponatis dovoljen le proti naznanilu vira).
(Dalje.)

Na sajenje tobaka se je v Hercegovini poleg vinoreje obračala največja pozornost. Sajenje tobaka v Hercegovini pa je tudi doseglo nepričakovane vspehe, tako, da so šili po vrsti glavno tobačno tovarno v Sarajevu, potem tovarne v Mostaru, v Banjaluki in sedaj četrti v Travniku. Izdeluje se 13.000 mc hercegovinskega surovega tobaka, okoli 7000 bos. surovega tobaka in druge vrste tobaka. Iz tega se pravi 36 mil. cigaret in po 70 mil. zavojev tobaka za kaj. Omeniti je še, da je napravila vlada v Orasju uzorno gospodarstvo za tobakorejo.

V deželno industrijo je šteti tudi prvo bosn. rafinerijo in žganje spirita v Dol. Tuzli. Ima jo komanditna družba s 600.000 K vlog komandistov. Ta družba predela vsako leto 20.000 mc turšice, 20.000 mc ječmena in okoli 30.000 mc pšenice v moko. Prideluje iz tega 8000 hekt. spirita in okoli 40.000 mc moke in ječmena. Omeniti treba, da prideluje pri žganju 10.000 mc takozvane suhe „žlempa“ kot postranski pridelek ter se jo izvažava v Nemčijo.

Da se spravijo kože zaklane govedi in ovac do boljše vrednosti, so napravili po večjih mesnicah sušilnice, in v zvezi z njimi stoji od domačinov ustanovljena zadružna strojarna, po tovarniško urejena, v Jelcu in v Travniku tovarna za rokavice.

Vinoreja je vspela v Hercegovini jako dobro, samo v Mostarskem okraju so pridelali leta 1893. — 26.784 hekt.

V svrhu boljšega razpečavanja rib itd. je postavil v Čaplini ob Narenti tovarno za konzerve znani dunajski fabrikant konserv Warhanek. V istih se pred vsem pečejo jegulje, katere se potem izvažava v dozah in sodih v Avstro-Ogrsko.

Ne more pa se zaključiti poročila o gospodarstvu Bosne in Hercegovine, ne da bi se omenilo mlekarne in izdelkov. Tu prednjačijo trapisti. Sir, kateri izdelujejo v „Maria-Stern“, si ni pridobil dobrega imena le v Avstro-Ogrski, marveč se izvažava tudi daleč izven naše domovine.

Ni mogoče tu obravnati obsirno celo gospodarsko delovanje Bosne in Hercegovine, ali omeniti hočem še svilorejo. V mostarskem okraju se delajo poskusi z nasajanjem bombaža in se tudi res prideluje bombaž, ali nimam podatkov o množini, kvaliteti in vspevanju.

Mislím, da sem s tem dokazal, da stoji bosansko kmetijsko gospodarstvo na jako visoki stopinji, pa tudi, da moderno kmetijstvo ne more biti brez industrije; kolikor več je industrije v deželi, toliko lažje je kmatalcu razpečati svoje pridelke.

Zapeljivo je zame, navesti še kratek izpis iz bosanskega rudarstva, ali hočem le za kratko omeniti, da je bilo leta 1898. — 2711.835 mc rujavlega premoga, to je 415.404 mc, več od leta 1897. spravljenega na dan. Varjene soli se je pridelalo v letu 1898. — 144.962 mc, 5773 mc več od leta 1897. Čistega bakra se je izdelalo leta 1898. — 1489 mc, 189 mc več od prejšnjega leta itd.

Dalje bi se dalo pisati o bosenskih mineralnih vodah, izvažanju istih ali o bosenski kemični industriji in o umetni industriji Bosne, ali to me odvajava od mojega določene nacrta.

Da pa se ume v Bosni delati energično ter se kmetuje intenzivno, tega se ne more zanikati.

O gibanju Bošnjakov priča najbolje okoliščina, da se ne priredi v Avstro-Ogrski nikake razstave, ne da bi bila Bosna več ali manj zastopana.

Tako je nastopila na razstavi spir. izdelkov na Dunju, ki je bila pred kratkim zaključena, popolnoma dostojno in lepo ter je razstavila svoj lesni jesih in izdelke iz prekapanja lesu v Tesliću.

Na kratko: Bosansko gospodarstvo preveča svežost in živahnost, s čemur pa ni rečeno, da je Bosna dežela, kjer ljudem pečena piščeta v usta lete. Tudi tam se nima kmet svojega piščanca v loncu, tudi tam se mora služiti vsakdanji kruh v potu obraza.

Tudi tam so slabe žetve, in v zvezi z njimi skrb in beda. Tako n. pr. je bila v lanskem letu 1903. v Bosni jako slaba letina glede sliv in češp, in zbog tega beda v mnogih krajih, tako da so kmetje ponujali namesto sadu na prodaj češpljina drevesa; celo podpisane so bila ponujana.

Ali navzlic vsemu temu je Bosna dežela, ki se dviga, ki ne prednjači le orient. deželam z dobrim vzgledom, marveč tudi našim obmejnim deželam, Dalmaciji, Hrvatski in Primorju marsikaj posnemanja vrednega.

Ali pa morda napreduje Bosna tako, ker nima parlamenta in parlamentarcev?

Zaključujem to poročilo z besedami g. inšpektorja kmet. postaj Ang. Bautza, iz čegar poročila sem posnel večino tu navedenega, ki se glase tako-le: „More se torej gledé na inteligenco in na nadarjenost gledé hitrega razumevanja pri prebivalcih teh dežel postaviti le ugoden pogled v bodočnost v nadaljevalnem procvitaju v kulturnem oziru.“

Radi kontrole, da navedene reči, n. pr. gledé bosenske živinoreje temeljijo na dejstvih, sem si preskrbel kmet. poročila iz Möllthala, Wippthala in Inomosta, ki podkrepljajo moja poročila. O teh drugič.

IV. Rollett.

Nahod.

Znano je, kako moti nahod vsakdanje življenje, in kako malo se navadno brigajo ljudje zanj. Toda nahod je tu pa tam zelo resna bolezen in na vsak način bi morali dobro paziti na vsak nahod in skrbeti za to, da se ne razširi po človeškem telesu.

Da razumemo dobro to bolezen, moramo si predočiti nosovo notranjost. Hripelj deli nos v dve votlini, v kateri so po tri nosne školjke. Kakor sploh vsi notranji deli nosa so tudi omenjene školjke pokrite z zelo nežno sluznico (slizno mreno). Razlika med kožo in slizno mreno je seveda vsakomur znana. Koža pokriva telo, ovira po možnosti izgubo telesne gorkote, brani pred notranjimi poškodbami in tako dalje. Slizna mrenica pa služi drugemu namenu. Vedno je mokra, kar se lahko vsak sam prepriča; ako ni mokra, je bolna. Ako je jezik suh in razpokan, se koj sklepa na bolni jezik ali pa na kako notranjo bolezen, vsled katere je obolel jezik. Pri mrzlici postane ustna slizna mrena tako suha, da meni bolnik, da ne more več gibati z ustni. Vse to pa čini dejstvo, da je izgubila slizna mrena svoje najvažnejše zmožnosti in da ni več mokra ali vlažna.

Ako je preveč mokra, se tvori na njej neprenehoma tekočina in sicer preveč tekočine, kar gotovo ni zdravo. Nahod ni torej družega kot nezmerna produkcija tekočine na nosovi slizni mreni. Ker se razteza ta slizna mrena tudi v oddaljene notranje votline, si lahko približno predstavljamo, kako veliko mora biti njeno površje; torej mora biti sorazmerno tudi količina tekočine, katero izloča sluznica, velika. Ni torej čuda, ako postane nos pri pravem hudem nahodu pravcati studenec, ki preplavi v najkrajšem času vse polno kvadratnih metrov rut.

Najvažnejšega spremljevalca nahoda je označil prav dobro oni kmet, kateri je izustil besede: „Tak nahod imam, da se mi kar meša v glavi, da sem postal že neumen.“ To takozvano neumno stanje si kaj lahko anatomsno razlagamo. Nadaljevanje nosove votline je čelna votlina; v čelu začne boleti, in to označujejo nekateri kot čut neumnosti.

Ta katar nosovih votlin se razširi kaj rad v goltančno votlino, skozi eustahično cev celo do ušes, kar provzroča seveda bolehanje sluha; v goltanec in v sapnik pelje navadno pot, katero si izbere nahod. Znano je, da se pripisuje neštetim sredstvom zdravlilno moč proti nahodu. Iznášli so praške, poskušalo se je s simpatičnimi sredstvi, nasvetovalo se je opojne pijače, odobravalo potenje, vseh mogočih in nemogočih sredstev se je posluževal človek, toda le malo so mu koristila.

Ako pa imamo večkrat nahod in ako vidimo, kako trpi mnogo ljudij na tej bolezni, se mora slednjič vendar misliti na koristna protisredstva. Najboljše lečenje bi bilo to-le:

Ako te začneja mraziti po telesu, ne pomaga nobena druga stvar tako izborna kot umivanje gornjega telesa; enkrat, dva-

krat, trikrat se umiješ na dan in mraz ti koj izgine. Vsak se sicer brani tega umivanja, ker res ni nič neprijetnejšega koži, od umivanja v tako razdraženem stanju. Voda provzroča tako veliko mrzlot, da ti kar sapa zastaja in da bi najraje koj prenehal s tako mrzlo poskušnjo. Tega se seveda ne sme napraviti, ampak mirno nadaljevati svoje zapričeto delo. Po umivanju se polasti telesa prijetna gorkota, kakoršne ne občutiš drugače nikdar kot ravno po umivanju gorenjega telesa in sicer pri mrzujočem telesu. Pri tem ti pa ni treba ravno mnogo vode rabiti, zadostuje za to le mala količina vode; z mokro cunjjo si moraš drgniti kožo in lahko pričakuješ najboljših vspehov.

Najprej se izgublja neprijetni čut in potem opaziš koj v nosnih votlinah nekako olajšavo, katera traja pol ali pa celo uro. Ko ta izgine, mu ni treba koj ponavljati svojega umivanja, pač pa ponoviti isto vsake dve uri; zelo slabotni ljudje naj se umivajo vsakih pet ur. Polivi pri nahodu niso priporočljivi, ker preveč vplivajo na že itak razdražene kožne živce.

Drugo sredstvo bi bila kopelj v svoji spalni sobi. Hitro vstani iz gorke postelje, stopi v vodo in koj zopet v posteljo. Ves poskus naj ne traja delj časa od poldruge minute. In zakaj ne? Pri nahodu so kožni živci zelo razdraženi, in en moment zadostuje, da se shujša bolezen. Le oni ljudje, kateri so hitri in urni, si lahko preženejo nahod. Nočno obleko imej na sebi, ko stopiš iz postelje v kopelj in pazi vedno na to, da si ne odkriješ gorenjega telesa. Potem pa hitro v posteljo; pri pravem nahodu in pri pričetem unetju sapnika je najboljšo sredstvo: umivanje gorenjega telesa, ali pa tudi že omenjena polkopelj.

Za notranjo rabo izpij kozarec čaja, kateri se nahaja povsod in kateri je Bog podaril vsaki tudi najmanjši hiši, to je namreč sveža voda, in čim svežjša je voda, tembolje vpliva, in čim več vode izpiješ, tem preje se ozdraviš.

Pri nahodu je pa tudi stadij, ko meniš, da ti tiči v goltancu telo, ki se noče spraviti ne naprej ne nazaj. To ni drugega kot takomenovani globoki nosni katar, bolezen, ki sicer ni nevarna, pa neprijetna, ker ti ovira uporabo glasu in nosa. Pri tem je pač najboljšo: pij svežo vodo, in sicer zelo svežo.

Kako pa to, da pomaga tako izborno mrzla voda? Požirki mrzle vode ohladi sluzne mreže, izčistijo ne samo ust in grla, ampak tudi bližje partije notranjih delov nosu.

Menda ni škodljivejše stvari od gorkih zdravil proti nahodu. Potem je pa že bolje, da se prepušča vse zdravljenje naravi, kakor pravi slovenski pregovor o nahodu: „Tri dni prihaja, tri dni ostaja, tri dni odhaja!“ in to je vsega skupaj celih devet dni.

Ako se ponavlja nahod, moraš torej računati ravno toliko po devet dni kolikor je nahodov. Najhujše je pri tem, ker se pojavi slabost, in posledica je, da postane nahod kroničen. Vsled tega je treba paziti na nahod in ga skrbno lečiti koj pri prvem njegovem pojavu.

Pri kroničnem nahodu je treba energičneje postopati. Ker pri tem ni več mrzlice, ampak oboli le sluzna mrena, moraš lečiti tak nahod z obkladki, ali pa celo s paro. Prvi dan ovitek, drugi dan polkopelji, tretji dan cela kopelj, četrti dan srajca s senenimi cveticami. Pri pari poslužuj se sledeče metode: postavi v visoko posodo vrelo vodo, obrni narobe papirnat škarnicelj, otrži mu jamico, da lahko ima para svoj izhod, postavi nad jamico svoj nos in para ti pojde v nos. Ako hočeš imeti boljše zdravlilo, vzemi zavrelco komarača, preslice in senenih cvetic. Ponavljaj to večkrat na dan, ne zabi pri tem popolnoma na mrzlo umivanje gorenjega telesa in polkopelji, in kmalu se poslovi nahod.

Hiša na prodaj

v Kapucinaki ulici št. 9 z osmimi lepimi prostori v pritličju ter v I. in II. nadstropju, s hlevom za 3 konje in obširnimi dvoriščem. (Voda na dvorišču.)
Več pové upravništvo „Soča“.

Zahvala.

O priliki smrti naše nepozabne soproge oziroma hčere in sestre

Justine Kaus roj. Fon

izrekamo tim potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu, kakor tudi vsem darovateljem krasnih nagrobnih vencev našo najprišrenejšo zahvalo. Ti izrazi sočutja so nam bili ob tako briški in nena-domestni izgubi v veliko tolažbo. Vsem Bog stotero povrni!

Trnovo pri Kobaridu, dne 8. julija 1904.

Žalujoci rodbini Kaus - Fon.

Javna zahvala.

V aprilu mi je začela soproga bolehati; pojavi njene bolezni so bili ne- navadni in dan k dnevu hujši — strašnejši, bolečine v spodnjem telesu tako grozne, da si ni mogoče misliti neznosnejšega trpljenja. Zdravnika gg. dr. Morpurgo in dr. Weinlechner sta konstatovala najmisteriozniši, najnevarniši slučaj, ki more doleteti — mater. Hiter razvoj bolezni je prehvapil celo silno skrbna opazovalca-zdravnika, kajti 11. maja je grozila že smrtna ura vsled izkrvavenja. — Ni bilo časa misliti ne na prenos bolnice ne na povabilo še kakoga špecialista od drugod, kakor sem si želel, marveč dr. Weinlechner je izvršil najnevarnejšo vseh operacij v mojem stanovanju. Gosp. dr. Morpurgo, ki je zasledoval razvoj bolezni že od prvega početka, je vodil narkozo, gospod dr. Bader in še jeden asistent pa sta pomagala dr. Weinlechnerju, ki je bil gotov s težko operacijo v mali uri, ne da je soproga čutila, kaj se je z njo zgodilo. Zbudila se je zopet v svoji postelji. — Ob strokovnjaški čuječnosti gg. dr. Morpurga in dr. Weinlechnerja so srečno minili prvi dnevi, ko je visela nad nami nevarnost vnetja in smrti, in zdaj se bliža soproga popolnemu ozdravljenju.

Bilo je že vse izgubljeno, soproga je resnično že umirala, — in eto rešilnega angelja v podobi noža v vešdih rokah. Gg. dr. Weinlechner, dr. Morpurgo, dr. Bader so mi rešili soprogo, rešili so ljubljeno mamico štirim njeznim otročičem. Zato pa se čutim dolžnega, izreči jim na tem mestu svojo iskreno zahvalo. Srečen sem, da sem našel doma, česar bi morda za drag denar ne bil našel v večjih mestih.

V GORICI, 9. julija 1904.

A. Gabršček.

bab, ampak nosijo ista s polnim imenom podpisana. Zehrbnih poučil nam ne more nikdo dokazati, toliko manj brbljavi dopisnik! Istinito pa je, kakor smo od verodostojne strani izvedeli, da je naš preslavni župan zahrbtno in krivo poučeval merodajne činitele o možeh naše stranke. To je pač ne-lepo od njega. Je-li bi ne bilo prav, da bi vi, dop., povedali, namesto nam županu, da laž ima kratke noge? Ako veste o nas kake pozitivnosti, čemu ne greste s podpisanimi tožbami proti nam? Da, da izza plota stre-ljati se vam že prileže, nikakor pa vam ne dela kot takim časti.

(Pride se.)

Rihemberg, 6. julija. — Dela na železniški progi napredujejo. Po uboju, izvršenem nad ranjnim ml. Janezom Lincnom, — vlada med delavci raznih narodnosti mir. Tržaski „Piccolo“ se je bil ob oni priliki dne 8. junija grdo stresel nad nami Rihemberčani ter nas označil kakor prave Italijanožrce. Pustimo zadevo, naj o njej sodi pred vsem sodni dvor in porotniki; — za temi spregovorimo mi s čifutskim tržaskim opravljajem.

Zakaj se je očka Pavlica tako divje poganjal zadnjič za županski stolec, kaže se vedno jasneje. Kjer se pokaže prilika, pri železniški deli kaj zaslužiti, — pokate se vaelej na za blagor občine ineti očka v ospredju.

Najbolj mu gre zaslužek pri vožnji in pri „posih“ v slist. Tu bi rad spodrinil vozno društvo in zasebnike, — najraje bi vse vole in konje teh konkurentov pognal v svoj hlev, uprego pa na svoje dvorišče privlekel. Z njemu lastno drznostjo se uriva pri podjetju in je tudi mnogo dosegel. Ako gredo kmetje k podjetju prosit voznice, odmevajo jim besede: Voznjo oddali smo „purgermajster Pavlica.“ Mi opozarjamo cenj. podjetje Madile in C., da ni le očka Joze potreben za služka — ampak smo ga še bolj tu in tudi voznjo točneje opravljamo, ker ne pošiljamo z volmi nedoraslih otrok in kretinov, katerim seno na „skalirjih“ gori (kakor se je to očetu zadnjič na travniku pripetilo), ampak volarimo sami gospodarji!

Očetov podjetni duh je pogruntal neki nov pripomoček za osrečenje naše prihodnosti. 19. p. m. je privlekel očeta „dopelšpanar“ uradnika goriske „Centrifuge“ k osnovalnemu zboru reifensove posojilnice. Ta posojilnica alias podružnica goriske „Centrifuge“ stoji menda že danes v varstvu naslednjih mož 1. očka Pavlica, 2. nadučitelj in kapitalist Poniz, 3. organist Janez Colja, 4. posestnik Jinez Turk, 5. divji Drejče Skonc itd., — in tudi ta novi kaplan na mestno biro s Krasa sem poslan. Ta možček navidezno tih in ljubezniv kaže že sedaj svoje fanatične klerikalne ročice alla Kosec. No, do sedaj smo imeli vsaj v tem pogledu mir in nam je duhovščina pustala naše politično naziranje nedotaknjeno; — in živeli smo v prijazni slogi.

Ta kaplanteč se je pa že izrazil, da kdor bere „Narod“ in „Socet“, ni pošten človek! Po delih te bodemo sodili, prijatelj, zapazi si to in ne misli, da smo strahopetci v Rihembergu — kateri bi se občinskega služabnika strasili.

Namen „Centrifuge“ filijalke je političen. To podjetje ima upreči domačine v Pavlicev in sploh v klerikalni jarem. Posojilnica je v foliko potrebna, da varuje kmeta zadolževati se pri oderuhu in zasebnem kapitalistu, kateri ga navadno kolikor mogoče izmolzuje in drži v strahu, da mu napové plačilo dolžne glavnice.

To olajšanje opravljajo sedaj v čisto zadostni meri goriske posojilnice, posojilnica v Ajdovščini in Selu, kamor našemu občinarju ni daleč. Blíže je posojilnica, večja je nevarnost, da se naš kmet brezpotrebno zadolžuje. On ne misli na to, da mu kmetija nese komaj 2—3%, od zajema plačati pa mora 5—6% obresti.

Ta klerikalna posojilnica hude našim ljudem pa denar kar vsiljevala ob vsaki priliki, ter tako učila naše kmete se lahkomišljeno zadolževati in — zapravljati. Na talostneje nasledke takega početja vidimo v bližnji občini. Politični posojilničarji pazijo, da vlove kmeta na posojilo in taki vlovljeni vpreženci so podobni izstradanemu in izmučenemu živinčetu brez poguma in lasne volje, katero neusmiljeni gospodar preganja s težkim torvorom po najgrših poteh.

Taki zadolženci so neprostovoljni tlačani fanatičnih klerikalnih posojilničarjev.

Očka župan in njegov sin hotelir računata pa tudi, da bodo ti zadolženci dober „porcion“ dvignjenih svot popuščali v njihovi novi krečmarski „progli“.

Hvaležnejši bi bili mi občinarji našemu skrbnemu očetu, ako bi naše občinsko gospodarstvo bolje vredil, da bi mu ne bilo treba tarnati, da nam spitali vse požro! Ti nesrečni spitali! Pred 15 leti je dobivala občina kakih 300 gld. vžitinske doklade, danes izpreša pa očka, (starešinov in podžupanov ne štejemo) krečmarjem in mesarjem 6—800 kron mesečno od njih hravega zaslužka na občinski vžitinski dokladi! In vse to požrejo „spitali“!

Pred 10 leti (blízale so se občinske volitve) je kupil očka (starešinov ne upoštevamo) za kakih 800 gld. apna z občinskim denarom ter ga zakopal, češ to bo apno za novo cerkev. In apna je vedno manj! In občina plačuje najemnino od zemljišča, kjer je zakopano. Koliko nese obresti ta glavnica?

Poleg vseh ogromnih občinskih davkov pogrešamo pa občinarji uradne občinske ure. Kdor ima opravka v občinski pisarni, naleti gotovo na zaprta vrata; ljudstvo pa preklinjanje odhaja.

Ljudstvu bi se še vstreglo, ali pri tolikih opravih županovih ni mogoče. Tajnik fura, prvi podžupan pa je 1/2 ure daleč na Preserjih.

Mi prosimo sl. c. kr. okr. glavarstvo in občinski zbor, naj nam vsaj na debelo v tem odpomorejo.

Pri nas kaže se letos jako obilna grozdna letina in to bode zgodaj zrelo. Mi opozarjamo že sedaj g. kupce na to okoliščino.

Naš kmet je silno potreben denarnih virov, kateri bi prišli pa iz naravnije poti, kakoršno pripravlja odbor klerikalne rihemberske posojilnice.

Domače in razne novice.

Premeščen je gosp. Avgust Cejan, c. kr. davčni pristav, iz Motovuna v Gorico.

„Goriški Sokol“ se odpelje k vseslovenskemu zletu v soboto dne 16. t. m. ob 9 1/2 dopoldne. Članom v društvenih oblekah ni dovoljeno voziti se posamezno z drugimi vlaki.

Redovne vaje bodo še v torek in petek ob 8 1/2 zvečer; kdor jih ne obiskuje, ne sme nastopiti z društvom. Izgovor, češ saj sem bil vojak, ne opravičuje izostajanja.

Alli res? Strašno! Prosim poročila!!

Govori se po mestu z veliko razburjenostjo o vsprejemnem izpitu na realki. Oglašilo se je 66 otrok, a padlo jih je 22. — Na gimnaziji se jih je oglašilo 70, ali padlo jih je le 12, med temi edina deklica, ki je hotela na gimnazijo. — Pravijo, da je izpraševal na realki tujec, Nemec! — Ker nimamo za danes točnejših pojasnit, končujemo s prošnjo, da se oglašé prizadeti starši. — Takim neznosnim razmeram treba narediti konec!

Slovensko bralno in polporno društvo v Gorici naznanja svojim društvenikom, da bode sv. maša v nedeljo v cerkvi sv. Ignacija ob 8. uri namesto 4. t. m. na praznik sv. Cirila in Metoda.

Radi greha Marijine hčere cerkev oskrunjena in zaprta. — Nekaj strašnega se je zgodilo! In sicer v cerkvi! Pa tega niso storili „liberalci“, o ne, kajti „liberalci“ hodijo v cerkev molit Boga, ampak katoliški junak in katoliška junakinja, Marijina hči, sta naredila greh, vso cerkev v Babnempolju pri Ložu oskrunjena in zaprta. V Babnempolju imajo župnika Knola, o katerem smo poročali pred kratkim, da je bil radi žaljenja časti s prižnice obsojen na več dni v zapor. Njegova desna roka je mežnar, ki je seveda goreč bojovník za „sv. katoliške ideale.“ Dandanasnji snujejo vsepovsodi Marijine družbe ter pretiravajo kult Matere božje na skrajno neumestne načine. Tudi v Babnempolju imajo Marijino družbo in v družbi lepo število „devic“. „Voditelj“ njihov je seveda župnik Knol, „desna roka“ pa zopet mežnar. Ta mežnar gleda z začudenjem veliko čestčenje Matere božje, misli pa je bolj praktično, češ, naj častijo drugi Mater božjo v nebesih, jaz se obrnem rajši

do Marijinih hčera. In izbral si je iz te družbe deklo in jej izkazoval gorečo ljubezen v zadnji klopi v cerkvi, in sicer večkrat ne enkrat. Ko se je to izvedelo, je mežnar pobegnil, orožniki ga iščejo, „Marijino hčer“ pa zaslišava sodnja ter jo postavi pred obravnavo. Cerkev je oskrunjena in zaprta.

To je nekaj strašnega! Večkrat se čuje sicer o grehih nečistosti, katerih se deležijo Marijine hčere v obili meri; ali temu se še ni tako čuditi, ker je pač znano, da je v klerikalnih družbah nečistost doma, ali da se zgodi kaj takega v cerkvi, to presega vse meje, to kaže, kako demoralizovalno vpliva klerikalna stranka na ljudstvo in kam pripelje isto, ako se ne postavi takemu peklenskem početju pravočasno meje. Vspričo Najsvetejšega, v blagoslovljeni vezi božji, v hiši molitve — Sodoma in Gomora!

Kako pač opravičen je naš boj proti celi klerikalni organizaciji, ker ista ni drugega nič nego sleparija pa demoralizovanje ljudstva. — Pa seveda! Tisti politiki v črni suknji zavajajo ljudi na kriva pota, ker pravijo, da njihovi pristasi so izbrano ljudstvo, nad katerim ima Bog svoje dopadajenje; ker jim pustijo, da smejo delati, kar hočejo; ker jim dajejo odvezo, pa če imajo še take grehe, dočim poštenega naprednjaka zapodijo od spovednice le za to, če bere „Socet“ ali „Sl. Nar.“; ker jih učijo, da so določeni za nebesa, če so le nuncu pokorni, naprednjaki pa za pekel; s kratka, ker smejo vse, da so le pokorne ovčice gospodu v farovžu. Med fanatičnimi farovskimi priveski je prevladalo radi tega mnenje, da smejo res storiti vse, kar hočejo; samo da ubogajo nunca, pa je dobro, vse zlo gre le na naprednjaka! In zbog tega sta šla „Marijina otroka“ (kaka ironija!) v Babnempolju v cerkev grešit in jo skruniti! Naravna posledica krivih, zapekljivih naukov politikuje duhovščine!

Včasih so pripovedovali, da se je prikazala Mati božja ter nasvetovala, naj se jej postavi svetilišče v njeno čestčenje, sedaj pa bi bila potreba, da se prikaže ter vsavi vse to zlorabljenje Njenega imena!

(„Prim. List“ bi storil zaslužno delo, če bi poročal o tem prežalostnem slučaju iz Babinegopolja!)

„Mladeniški“ shod na Brezjah. — Toliko so bobnali klerikalci o tem „mladeniskem“ shodu na Brezjah, končno pa je bil ta shod nič drugega nego navadno romanje velikega obsega, katerega pa so se udeležili v preobilnem številu „mladeniči“, stari po 50 in 60 let. Na romanje spraviti Slovence, zlasti nizje ljudi, ni posebno čudo. Zato se tudi ne moremo čuditi, če pravijo, da je bilo gori na Brezjah nekaj tisoč romarjev! Bilo jih je res, ali prosimo romarjev razne starosti ne pa mladeničev. „Slovenec“ je z dejansko udeležbo na shodu izgubil pravico govoriti o „vseslovenskem mladeniskem shodu“, marveč bi moral govoriti le o velikem romanju, ako bi hotel govoriti resnico. No, ker mu je namen le farbanje, piše strašno naidušeno o...

Neki drugi Gaos se je imenoval Ives — ki je bil odtrgan s krova svoje ladje ter izginil v valovih pri Norden-Fjordu, na Islandu, v starosti dvaindvajsetih let. Plošča je bila že stara; morala je biti tu že dokaj let; gotovo so ga že davno pozabili tega...

Ko je brala, je začutila v srcu neizmerno nežnost za Jana, sladko in zajedno malo obupno. Nikdar, nikdar ne bo njen! Kako ga iztrgati morju, ki je že požrl toliko drugih Gaosov, njegovih prednikov in bratov, ki so mu bili gotovo vsi zelo podobni.

Stopila je v cerkvico. Tu je bilo že temno, le malo svetlobe je prihajalo skozi nizka okna na debelih stenah. Srce jej je bilo polno solz, ki jih je komaj zadrževala. Pokleknila je in molila pred visokimi svetniki in svetnicami, ki so se z glavami skoro dotikali stropa, vsi ovenčani z velikimi ponarejenimi cvetlicami. Zunaj je začel tuliti veter ter ječati, kakor bi hotel ponesti tožbo teh mrtvih mladeničev tja v zemljo bretonsko.

Večer se je bližal; morala se je končno odločiti za ta obisk in opraviti, po kar je prišla.

Šla je zopet na pot, in ko je povprašala v vasi, je kmalu našla Gaosovo hišo, ki je bila naslonjena na visoko skalo; do vrat je vodilo nekaj granitnih stopnic. Ko je stopala skozi vrt, kjer so cvele krizanteme in veronike, je nalahko trepetala pri misli, da se je Jan morda vrnil.

Ko je vstopila, je povedala, da prinaša denar za prodano ladjo. Ponudili so jej zelo uljudno stol, da počaka očeta, ki jej potrdi pobotnico. Njene oči so iskale med vsemi temi ljudmi Jana, a ga niso mogle ugledati.

V hiši so vsi marljivo delali. Pri veliki beli mizi so urezavale ženske iz volnenega blaga ribiške obleke za prihodnje poletje, za na Island.

Vidite, gospodična Marjetica, za vsakega moža treba po dve obleki, da se lahko preoblačijo.

Razlagali so jej, kako jih potem barvajo in smolijo, te borne obleke. In dočim so jej razkazovali vse podrobnosti, so njene oči pazno motrile celo stanovanje.

Urejeno je bilo po stari šegi bretonskih koč; v ozadju je stalo velikansko ognjišče, ob straneh pa postelje in omare. Toda tu ni bilo tako temno in žalostno kakor v delavskih stanovanjih, ki stoje ob potih, na pol pod zemljo; tu je bilo svetlo in prijazno, kakor sploh pri pomorščakih.

Vse polno majhnih Gaosov je bilo tu, dečkov in deklic, ki so bili vsi bratje in sestre Janove, — brez starejših dveh, ki sta bila na morju. Poleg tega še čisto majhna svetlolasa deklica, žalostnih oči in zelo čedno oblečena, ki ni bila prav nič podobna drugim.

— Lani smo jo vzeli za svojo, je pojasnila mati; imamo sicer že svojih dovolj, toda kaj hočete, gospodična! Njen oče je bil mornar na „Mariji Boguljubi“, ki se je preteklo leto potopila na Islandu, kakor veste; — takrat so si sosedje razdelili petero zapuščenih otrok, in tale je pripadla nam.

Ko je mala žula, da se govori o njej, je smehljaje povsila glavo ter se zatekla k mlademu Lauremu, ki je bil njen ljubljeneč.

Neko blagostanje je bilo videti razlito nad vso hišo, in zdravje je odsevalo s teh svežih otroških lic.

Proti Marjetici so bili vsi zelo ljubeznivi in pozorni, — šteli so si v čast, da jih je obiskala lepa gospodična. Po belih, čisto novih lesenih stopnicah so jo peljali v zgornjo sobo, ki je bila najlepša v stanovanju. Marjetica je vedela, kaj jih je napotilo do tega, da so prizidali to sobo; bilo je to takrat, ko sta našla oče Gaos in njegov bratranec zapuščeno ladjo v pre-

livu „La Manche“. Tako jej je pripovedoval namreč Jan tisti večer na svatbi.

Ta sobica je bila čedna in prijazna v svoji čisto novi beloti; stali sta tu dve po mestno narejeni postelji, pogrneni z rožnatimi pregrinjali; v sredi je bila velika miza. Skozi okno je bilo videti tja čez Paimpol in na morje, kjer so stale vsidrane islandske barčice.

Rada bi bila vedela, kje spi Jan, pa se ni upala vprašati; gotovo, ko je bil še otrok, je spal spodaj na kateri izmed tistih stariških postelj. Toda sedaj je morda ležal tu na teh belih blazinah. Kako si je želela poznati vse podrobnosti njegovega življenja, pred vsem bi bila rada vedela, kako preživi te dolge zimske večere...

... Strepetala je, ko se je začel spodaj na stopnicah trd korak.

Ne, to ni bil Jan, toda podoben mu je bil vkljub svojim že belim lasem, imel je skoro isto visoko, ravno postavbo kakor on: oče Gaos se je vrnil z lova.

Pozdravil jo je, in ko je izvedel, kaj jo je privledlo k njemu, jej je podpisal pobotnico. To jo je trpelo precej dolgo, zakaj njegova roka ni bila več prav gotova, kakor je zatrjeval. Teh so frankov pa ni vzel kot celotni končni delež od prodane barke, temveč samo kot naplačilo; govorila da bosta še o tem z gospodom Mévelom. In Marjetica, ki jej je bil denar malo mar, se je komaj vidno nasmejala: dobro torej, to še ni bilo končano, zdelo se jej je že prej, da bo tako; sicer pa jej je bilo ljubo, da so bile med očeta še kupčijske zvoze.

Skoro izgovarjali so se zaradi Janove odsotnosti, kakor da bi se jim zdelo spodobnejše, da jo sprejme cela družina pri njenem obisku. Oče kot star pomorščak je v svoji bistrumnosti morda celo uganil, da ni

mladeničih. — Zanimivo je, kaj so povedali govorniki. Govornik je najprvo dež. poslanec dr. Krek, duhovnik, znani apostol treznosti, in sicer je povzdignil navzoče romarje takoj s početka govora v viteze, rekoč, da Slovenci nimamo plemstva, a narod naš — to so naši plemiči. Na shodu je zastopano pravo plemstvo slovensko.... Torej plemenitasti slovenski so bili navzoči na shodu na Brezjah! Dr. Krek jo je izborni pogodil, še bolj pa potem, ko jim je priporočal treznost. Rekel je, da ljudstvo ne bo sledilo nasprotnikom, ki svoje moči pomakajo v zganje. Značajne, trezne, poštene moze hočemo vzgojiti.... ali morda tako trezne, kakor je bil trezen neki rimski doktor tačas, ko se je pripeljal v Bovec naznanjat svoj evangelij, pa so mu čedili klobuk celo uro, tako je bil umazan; skočil je na tla gnan od vinskih duhov, ki so polnile posvečeno glavo njegovega gospodarja. Bog ve, ali dr. Krek kaj pozna tega doktorja? — Ta zmešan filozof je rekel med drugim tudi: „Solnce nam prihaja iz vzhoda. Če drugi ne razumejo te naloge Avstrije, jim hočemo mi povedati.“ — Mož čvete tje v zrak pa ne ve, kaj klobasa. Kaj prihajanje solnca iz vzhoda je naloga Avstrije? Govoril je tudi dr. Šustersič, ta velik sorodnik sv. Duha. Govoril je o izdajstvu slov. liberalcev, ki hočejo vzeti cerkev itd. V svoji zmedenosti je zavlekel vero tudi v industrijo, češ, mi zahtevamo, da industrija spoštuje našo sveto vero! Ta je lepa! Kaj vendar ima opraviti „naša sveta vera“ z industrijo? Take neumnosti so kvasili mladeničem. Govoril je tudi kot narodnjak, dasi je znano, da je dr. Šustersič nemškutar, ki govori v svoji družini nemško, slovensčina je le za neumne kmete, ker nese! Želel je, da bi se vsako leto na predvečer praznika slovanskih plagovestnikov romanje na Brezje. Ha, v nekako proslavo sv. Cirila in Metoda naj bi se zbirali tisti elementi, ki ne delajo v duhu sv. C. in M., mareč prav obobratno. Ljudje, ki pomagajo preganjati jezik slov. blagovestnikov iz naših cerkv, ti ljudje naj bi proslavljali sv. C. in M.? Ali je to mogoče? Ne in nel — Neki Gomilek s Štajerskega je govoril tudi o Marijinih družbah, rekoč da podlaga mladeniskemu gibanju so naše mladeniške Marijine družbe. Nô, če se ta stavek prav tolmači po vzgledih, potem že vemo, kaj pomeni podlaga in kaj mladeniško gibanje. Babinopolje!

Radovedni smo bili, kaj pač bo s Primorskega. Čujte: Imenom Goričanov je pozdravljali mladenič Vuk, ki je dejal, da se tudi Goričani hočejo okrepiti ob tem mladeniskem ognju. Klaverna, strašno klaverna, je bila (niti omembe vredna!) udeležba iz naše dežele. Umejeemo. Prav tako. Ubogi mladenič Vuk, ki je imel tako pičlo družbo za sabo.

Izmed pozdravov čitamo le dva iz Goriške, iz Mirna pa iz Bilj. Slavni kurat Rojec se je oglasil, pa poslal pozdrav vrlim mladeničem rekoč: Bočite moške junaki, korenjaki pod geslom: Za vero, dom, cesarja.

Rojec je pretepač, zato jim je želel junaštvo in korenjastvo, da bi mogli mirne in pohlevne ljudi po njegovem vzgledu pehati in suvati. Druge nesreče z Goriškega ni bilo.

Rezultat shoda je bil ta, da so zapravili „mladeniči“ po nepotrebi obilo denarja, pa so naredili na Brezjah dobre „kšefte“ z raznimi „spominki“. Bisaga je tirjala svoj velik prispevek. Za drag denar so jim potem dohtarji natvezili nekaj neumnih fraz in parkrat so zakrivali: Živio! To je bilo vse.... Reči moramo le: Tužna Štajerska, ki je dala tak kontingent na ta poneumnevalni shod!

Klerikalci in srednješolska mladež. — Prejeli smo in priobčujemo: „Klerikalno delovanje je pač povsod jednako, namreč škodljivo. Tako so se vršili na goriških srednjih šolah dijaški shodi, katerih so se udeleževali tudi nedijaki, vse to pa pod vodstvom prosta Fajdutijsa, seveda brez vednosti — dotičnih učiteljskih zborov. Kako se je pa godilo pri teh shodih, priča pač jasno dejstvo, da se jih je poučevalo v italijanskem jeziku, kakor bi za to ne bilo zadosti poskrbljeno že po obstoječih naredbah, da so se vršila predavanja o socijalno-politiških zadevah, katera so kakor vsa politiška vprašanja dijakom ostro prepovedana, da se je dijakom naravnost svetovalo, da ustanove mej seboj dijaško društvo v zvezi z visokošolci. Po obstoječih minist. odredbah pa je vsako dijaško društvo v srednjih šolah strogo prepovedano, in ravno tako strogo društva mej srednje- in visokošolci. In glej! Vse to se je vršilo pod patronanco čest. g. prošta, člana dež. šol. sveta, moža, ki ima na svoji glavi toliko masla, da se ne upa iskati zadoščenja za najkrutejše razžalitve, s katerimi ga je goriško časopisje pred nedavnim časom obsipalo. O vsem tem pa je bil obveščen ravnatelj c. kr. realke, ki ni kot pobožen mož imel nič proti temu, da se na tak način kršijo navedbe c. kr. nauc. ministerstva. Klerikalcem je pač vse dovoljeno v tej državi! Kako dolgo še?!

Kmetijski shod v Gorici. — 28. julija (zadnji četrtek meseca) vršil se bode v Gorici javen shod goriških kmetovalcev. Predmeti, o katerih se bode razpravljalo, objavijo se pravočasno. Po shodu bode prvi občni zbor goriškega vinarskega društva.

Brambovsko posadko v Trzinu. Oskar Parman; odšel je sinoči v Trst.

Shod čeških in slovenskih akademikov. spojen z narodno slavnostjo, priredi dne 6. in 7. avgusta t. l. v Bovicu v Julijskih alpah „Česko-slovenski akad. plan. krožek v Pragi“. Slavnost se vrši po raznoterem programu v korist prve akademične koče, koja gradi krožek z velikimi stroški pod Mangartom na goriški strani. — Shod in slavnost obetata biti velike, ker je prijavilo razun večjega števila čeških akademikov svoj prihod tudi več odličnih čeških gospa in gospodov. — „Omladina“.

Poročilo o zadnji skušnji gojencev glasbene šole se je od nekaterih strani napačno tolmačilo, posebno da se ni priznalo dovolj vspeha oddelku za glasovir. V tem oziru se je poročilo pač napačno razumelo. Učiteljska za oba oddelka za gosli in glasovir gre posebno priznanje ter smo prejeli tudi iz rok večjaka jako laskavo priznanje na vspehu šole, kjer se posebej povdarjajo tudi zasluge obeh učiteljev, da sta s tako skromnimi sredstvi dosegla tako lepe vspehe. Glede drže rok pri glasovirju se nam je pokazalo, da se gleda z največjo točnostjo, da gojenci ne igrajo z gibanjem lektov, kakor tudi, da sledijo pri sviranju glaskam. Pri nastopu je prisovati nemirni pogled bolj okolice, da so gojenci nastopili prvič, so vsled tega bili nemirni in so imeli za izpit tudi nekatere težje komade, katere so dejanski toliko vezbali, da so jih znali tudi na pamet brez glask. Omenjamo, da so igrane v popolno zadovoljstvo tudi tri hčerke gosp. Jerkiča, Marica Bajčeva in g. Fran. Cigoj.

Glede držanja gosli, katero se je grajalo od nekatere strani, pa opazamo, da je društveni učitelj pojasnil, da je njegova glavna skrb za to, da se vede pravilno lok in prav prijemajo strune, in da se daje v smislu nove šole vsakemu sviraču kolikor mogoče prosta roka glede držanja gosli samih. Grajal se je tudi od neke strani način, kako se postavljajo glaski t. j. da morajo biti iste vsaj v visotini pogleda. Toda tudi ta nedostatek se zagotovo odpravi s prihodnjim letom.

Da na kratko ponavljamo: Rezultat skušnje je ta, da se more čestitati gg. učiteljska Emilu Komelu in Josipu Mihlu, da sta dosegla tako lep vspeh.

Kakor kaže. — Pišejo nam: Še ni tako dolgo, ko je bil prinesel »Domoljub« dopis ljubljanskega škofa, ko se je povrnil iz Rima, kako je tam govoril, da je na Kranjskem klerikalno ljudstvo neuko, da je treba isto učiti, svariti, voditi ter da obstoji iz nižjih slojev. Ali zdaj v štev. »Domoljuba« meseca junija se strašno bahajo, kako zavedni in izobraženi so klerikalni fantje, kakor bi bili kaki Salamonovi modrijani, posebno se naslanja na Štajerce, kako so uzorni in izobraženi. Torej kakor jim kaže. Kadar so na varnem, pravijo o njih, da so neuki, da jih treba voditi, ali kadar jih je treba kam speljati, takrat so pa izobraženi in fini fantje. — Opozarjam le na eno, da je največ nezakonskih otrok tam, kjer bivajo taki »izobraženi« klerikalni fantje.

Pes v cerkvi. — Pišejo nam: Psu se v cerkvi navadno slabo godi, ali ne tako na gornjem Krasu v vasi blizu kranjske meje. Tam ima župnik psa, ki ima pravico vsak čas po celi cerkvi vohati okoli, kakor se mu ljubi. Cerkvjenik, ki tako rad suva otroke in odraslene, pusti psa na miru, da celo boža ga, da ne bi razžalil g. nuncia. Sploh ima ta pes več pravice v cerkvi kakor pa ljudje. Čas

bi bil, da se pove nuncu, da naj ima psa doma ne pa v cerkvi!

Vladni komisar v kočjaški županiji. — Klerikalci so se trudili, da bi bil izbran za vladnega komisarja do volitev v tej županiji sedanji župan Reja. Ali to bi bilo vendar predebelo, kajti kdor se tako roga določbam obč. reda pa drugim postavam, kakor se je župan Reja povodom zadnjih volitev, tak vendar ne mora nastopiti kot vladni pooblaščenec. Drugače jako počasni deželni odbornik Berbuč je sicer mihal in mihal, in se trudil, da bi se to doseglo, ali to pot ni obveljala njegova. Najhujše je pa klerikalcem, ker deželni odbornik Klančič ni šel z njimi v tem vprašanju, marveč je nastopil moško ter bil proti Reji, kar je edino prav. Kdor pozna razmere pa ima malo poštenja v sebi, tudi ne more drugače postopati. Berbuč in drugi klerikalni mada-dorji se radi tega baje jezijo na Klančiča. Ali on si najbrže ne stori nič iz tega. Ima prav, in še bolj prav bo imel, če bo hodil vedno svoja pota, ne pa z Berbučem, ki se poganja le za klerikalce, ter mu je drugo pošteno ljudstvo deveta briga!

Nagl — slovenski škof! — V „Slovenecu“ smo čitali, da so poslali z Brezja „mladeniči“ brzojavne pozdrave slovenskim škofom. Med temi slovenskimi škofi je tudi tržaški Nagl, krut zatiralec Ricmanjcev, hlapec Slovanom skrajno sovražnega sistema, preganjalec slovensčine iz cerkve, človek, ki ne zna nič slovenski. Takega moža pristevajo klerikalci med slovenske škofe. Tržaški škof je odgovoril na ta pozdrav na kratko, da se zahvaljuje ter naj se siri katoliške organizacija. — Ima prav, če si želi tako sirjenje kat. organizacije, kakor se je razvijalo na Brezjah, kajti potem ima lahko delo v raznarodovalnem, protislovenskem delu!

Francoški menih v Gorici. — V sredo je prišel v Gorico francoski menih po imenu Claude Victor Cointel. Bil je oblečen temno, z belim pasom in širokim klobukom. Nekam čuden gospod mora biti ta menih, kajti obnašal se je prav posebno, kazal v neki gostilni, kako je jahal kamele, sedel na tleh, ter se zvijal in krical. Govoril pa je le francosko in prav malo lasko. Hotel je iti na Kostanjevico obiskat grobove grofov Chambord. Malo je bil natrkan in pa v tisti čudni obleki — potem je umevno, da je tekla hitro za njim slavna goriška „mularija“; poseben dirindaj je bil na Kornu, ko je začel menih metati v zrak svoj klobuk. V ulici Formica je vetopil v kavarno, pil tam kavo, potem pa šel v spremstvu mestnega redarja in „mularije“ na Kostanjevico. Tam ga niso razumeli pokazati ni hotel nikake legitimacije, ni bil vinjen — radi tega so poslali po redarje na glavarstvo. Prišla sta dva, ki sta ga odpeljala na policijo, kjer je pa pokazal svoje dokumente in tudi „Vidi“ tukajšnjega ordinarijata. Na to so ga pustili v miru. Šel je v Videm.

njegov sin tej lepi mladenki čisto indiferenten, zakaj zopet in zopet je začel govoriti o njem:

— To je res čudno, je ponavljal: sicer ne ostaja nikdar tako pozno zunaj. Šel je v Loguivy, da nakupi košar za morske rake; kakor veste, gospodična, je to naš veliki lev, s katerim se ukvarjamo po zimi.

Bila je raztresena, in podaljšala je svoj obisk ne primerno dolgo, dasi se je zavedala, da je to preveč; ali srce se jej je stiskalo pri misli, da ga ne bo videla.

— Pameten človek, kakoršen je on! Kaj more neki početi? V gostilni ni, gotovo ne; tega se pri njem ni treba bati. — Ne rečem; ravno včasih, ob nedeljah, s svojimi tovariši... Saj veste, gospodična, mornarji... E, moj Bog, kadar je človek mlad, zakaj bi si vse odrekali? Toda pri njem je to res nekaj izvanrednega, zakaj lahko rečem, da je pameten človek.

Medtem se je začela delati noč; ženske so zgale urezane obleke ter nehale z delom. Otroci in mala rejenka, ki so sedeli po klopih, so se začeli stiskati drug k drugemu, ker jih je bilo strah temne večerne ure; pogledovali so Marjetico, kakor bi se hoteli vprašati:

»Zakaj še neki ne odide?«

— In na ognjišču je začel plamen rdeče žareti sredi tega temnega mraka, ki je legal po sobi.

— Ostanite pri nas na večerji, gospodična Marjetica.

Oh, ne! Tega ni mogla! Kri jej je šinila hipoma v obraz, ko se je domislila, kako dolgo se je zamudila. Vstala je ter si prislovlila.

Vstal je tudi Janov oče, da jo spremi košček pota, tja do one osamljene globine, kjer stoje ob poti temna drevesa.

Ko sta tako stopala drug ob drugem, se jej je vzbudilo spoštovanje in neka ljubezen do tega starčka; prihajali so jej hipi, da bi govorila z njim kakor z očetom; ali besede so jej obtičale v grlu, in rekla ni ničesar.

Šla sta v hladnem večernem vetru, ki je dišal po morju, po goli planjavi, in od časa do časa sta prišla mimo temnih, ubožnih koč, ki so bile že zaprte. Pod temi nizkimi strehami so stanovali revni ribiči; pot je šla mimo križev, med bodičjem in skalami.

Kako je bil daleč ta Pors-Even, in kako se je bila zakasnila!

Srečevala sta tu pa tam ljudi iz Paimpola ali Loguivya; vselej, kadar je videla od daleč njihove nerazločne postave, je mislila na Jana; toda njega bi morala spoznati od daleč, in razočaranje je prišlo hitro. Noge so se jej zapletale v dolge morske lišaje, ki so se vlekli po tleh, razmršeni kakor lasje.

Ko sta prišla do križa pri Plouëzoch-u, je pozdravila starčka ter ga prosila, naj se vrne. Bilo je že videti paimpolske luči, zdaj se jej ni bilo treba več bati.

Za danes je bilo torej končano... In kdo ve, kdaj bo zopet videla Jana...

Lahko bi dobila kako pretvezo, da bi šla zopet v Pors-Even, toda ta obisk bi potem gotovo napravil slab vtis. Ohraniti je morala svoj pogum in svoj ponos. Ko bi le bil Silvester, njen mladi zaupnik, še tu! Morda bi ga poslala k Janu, da ga pripravi do besede. Toda odšel je, in kdo ve za koliko let?...

IV.

— Oženil da bi se? je rekel zvečer Jan svojim starišem, oženil? E, moj Bog, čemu neki? — Ali bom morda še kje tako srečen kot pri vas? Skrbim nimam, sitnosti nimam z nikomur, in topla večerja me čaka

vsak večer, kadar se vrnem z morja... O, saj dobro vem; mislite pač na to, ki je bila danes tu. Toda najprej mi ne gre nič kaj v glavo, da bi maralo tako bogato dekle za reveže, kakoršni smo mi. In potem, niti te niti katere druge, ne, premislil sem vse dobro; ne oženim se, vedite.

Stara dva sta se molče spogledala, globoko užaljena. Pogovarjala sta se prej o tem in bila prepričana, da ta lepa mladenka ne bi odklonila njunega Jana. Toda niata se upala siliti vanj, ker sta vedela, da ne bi nič koristilo. Mati je povabila glavo in ni rekla več besedice; spoštovala je želje tega sina, prvorojenca, ki je bil nekaka glava cele družine. Dasi je bil z njo ljubezniv in v malih, vsakdanjih zadevah ubogljiv kakor otrok, je bil v važnejših zadevah jedini gospod, odločen in neodvisen, ki si na dal malo nič ukazovati.

Zvečer ni ostajal dolgo po koncu, ker je zelo zgodaj vstajal, kakor ribiči sploh. Po večerji, ko je odbila osem, je še pogledal z zadoščenjem na košare, ki jih je prinesel iz Loguivya in na nove mreže ter se začel razpravljati, čisto mirno, kakor po navadi. Potem je šel v zgornjo sobo, kjer je spal s svojim bratcem Laumecom na lepi postelji, pogrnnjeni z rožnatim pregrinjalom.

V.

— Štirinajst dnij je že bil Silvester, mladi prijatelj Marjetičin, na svojem »kvartirju« v Brestu; — čutil se je zelo zapuščenega, a bil je pameten; ponosen je bil na svoj moder ovrtnik in čepico z rdečim trakom, in bil je v resnici lep v mornarski obleki, s svojo gibčno hojo in visoko postavo; v srcu pa se mu je vedno smilila dobra njegova babica, in ostal je še vedno isti nepokvarjeni otrok kakor nekdanj.

(Dalje pride.)

Vydrave žitne kave

izvrstan okus kave dosežete s pramenjem

POSKUSITE! Vzorak dragovoljno.
Polna 5 kg, poštna 4 K 50 h. Irspele.

"DOMACI PRILATELJI"

izv. odpravlja, 1815/16, 1815/16, 1815/16

Utrata čisto žitne kave Praga 1815

Doslej je izšlo v zalogi
„Goriške Tiskarne A. Gabršček“
v Gorici

7 knjig „Dena slovanskih povesti“

8 8

I. knjiga: 1. Figura. — 2. Iz križarskih bojev na Poljskem. — 3. Slepčevodja. — 4. Slika iz gladnih let. — 5. Slovaške sličice. — 6. Ada. 7. Očenaš. — 8. Sovražnik. — Cena K 1.—

II. knjiga: 1. Mati in sin. — 2. Vsakdanji dogodki. — 3. Ded Liben. — 4. Sanjarije in resničnost. — 5. Na brodu. — 6. Zlatija, vojaška nevesta. — 7. Žywila ali moč domovinske ljubezni. — 8. Črnogorski stotnik. — 9. Odrtnik. — 10. O Hiljakih. — Cena K 1.—

III. knjiga: 1. „Prokleti ste . . .“ — 2. „Kadar pridem z vojne!“ — 3. Pomladni mraz. — 4. Slike. — 5. „Narodne pripovedke“. — Cena K 1:20

IV. knjiga: 1. Rusinja. — 2. Prve rože. — 3. Mala igra. — 4. Stara pestunja. — 5. Maščeval se je. — 6. Jetnikovi otroci. — Cena K 1:20

V. knjiga: 1. Lux in tenebris lucet. — 2. Moč ljubezni. — 3. Že zopet. — 4. Glasovi iz groba. — 5. Noč v gozdu. — 6. Izdajalec. — 7. Gozd šumi. — 8. Dva huzarja. — Cena K 1:20

VI. knjiga: 1. Črtice z ogledom. — 2. Ta tretja. — 3. Poroka po pomoti. — Cena K 1:20

VII. knjiga: 1. Bolnik. — 2. Dež. — 3. Svetla prikazen. — 4. Pripovedka o ošabnem Ageju. — 5. Stari oče Zahar. — 6. Gololomov. — 7. Strašna osveta. — 8. Dva sina. — 9. Zakaj? — Cena K 1:20

„Vence slov. povesti“ prinaša prevode iz ruske, poljske, češke, slovaške in srbske literaturne. — Izdaja v netoženjenih rokah.

Kdor naroči po pošti, naj pridene 10 vin. za poštnino.

— Pošlja se jedino po povzetju ali naprej po izplačnem zneskom. —

Na zahtevanje pošljamo cenik naše književne zaloge.

Išče se praktikanta (Piccolo)
za kavarno Central
veščega slovenskega, laškega in deloma nemškega jezika.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dobiva se zastonj in franco v priv. Schwann-Apotheke, Frankfurt a. M.

Pozor!

Katalog najin'e esatnejših knjig samo za gospode in gospe dobi vsak akorj proti pošiljavi 5 vin. in ostnih znamk v pisnu. Naslov: Diskret 155 post est. Tomio, Gorisko.

Se mnogo denarja na razpolago.

Povsodi! Stalen, Povsodi!
lahak in prijeten zaslužek za osebe vsakega stanu, dame in gospe, z navadnim obrtnim, domačim in pisarniškim delom; ročnim delom itd., brez posebnega predznanja in se lahko opravi doma ali zunaj (lahko tudi v prostem času). Ponudbe: Rudolf Rast Odd. 128 Teischen na Elbi. (Vprašanja po dopisnici; označiti je ta list.)

Kdor rabi denar

za mala in v. lika posojila, dobi vsakdo natančno o pojasnili proti pošiljavi 40 vin. poštini zaamk. Naslov: Diskret 155 postrest. Tomio, Gorisko

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporočam vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporočam se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljubljam solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Gorica * Gorica

Klimatično zdravišča.

Hôtel Südbahn

na Telovadnem trgu, poleg ljudskega vrta. — Hotel prvega reda. — V hotelu in dependanci nad 70 sob in salonov. — Lastna električna razsvetljava. — Električni avtomobil-omnibus k vsem brzovlakom in po potrebi. — Velik park pretežno z eksotičnim rastlinstvom. — Mirna, krasna lega, nič prahu, kakor nalašč za one, ki hočejo prijetno in mirno preživeti nekaj časa v Gorici. — Izborna kuhinja in klet. — V hotelu je obsežna knjižnica.

**Edina slovenska
kleparska delavnica**

v Gorici

Karol Čufer

ulica Sv. Antona št. 1.

Se toplo priporočam slav. občinstvu v mestu in na deželi za izdelovanje vseh klenarskih izdelkov, kakor cevij za vodo, žibe za poslopja, kuhinjske priprave itd. Prevzamem tudi vsako popravilo po zmernih cenah. Zagotavljam točno postrežbo in pošteno delo. Izdeluje tudi alate napise za trgovine.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Gius. št. 2.

filijalka v isti ulici št. 20.

Sprejemam naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporočam goriške pince, potlice itd.

Vino belo in črno,

pristnega pridelka

v sodih od 56 l naprej in sicer črno po 32, 34, 36 in 40, belo po 36 in 40 kron za 100 l kakor tudi zalogo sodov à 700 l po ugodnih cenah priporočam

G. F. RESBERG — Gorica,

Šempeterska cesta št. 9.

Anton Potatzky v Gorici. Sladočarica (sirup)

Na srednj. Račtelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče alnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in ševaljarje.

Svetilnice. — Rožni veneli. — Mašne knjižice.

Mašna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35 8

Prva koncesijonirana delavnica z motornim obratom za lino mehaniko, fiziko, matematiko, optiko, fino brušenje in poliranje itd. Vpeljava strelodavov, brzovjavov, lišnih telefonov, plina in vode.

Poprave se izvršujejo hitro in po cenl.

Ivan Potočnik & A. Hügel

Gorica, za vojašnico.

Precizijska delavnica predmetov za merjenje.

Bogata zaloga

raznih predmetov za razsvetljavo za plinovo in električno luč.

Posamezni deli za električno, plinovo vodno in parno vpeljavo. Pumpe, železne in kovinske cevi. Zaloga mesarskega orodja, kuhinjskih nožev, brivskih britev, škarij itd.

Razpošiljanje na deželo se izvrši hitro in po cenl.

Veliki požar!

zamore se lahko in naglo pogasiti samo s

Smekalovimi
brizgalnica

nove sestave, koje od de ae in leve strani vodo vlečeje in mečeje. V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnice nepotrebno!

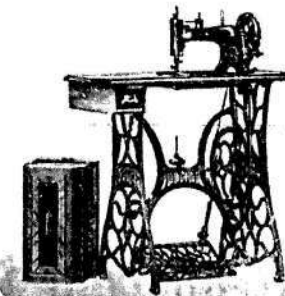
R. A. Smekal
Zagreb,

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih strojev.

11 129 odlikovanj 11

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najbolji.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim**.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno.
Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.
Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravi za umetno vezenje (recamiranje) ter se poučuje brezplačno.
Pfaffovi šivalni stroji prekosijo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10. let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.

Zaloga **Pfaffovih** šivalnih in drugih strojev v Gorici via **Municipio** šte. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 14

Eksport Mizarska zadruga Eksport

v Gorici — Solkanu

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

tovarna s strojevnim obratom na parno in vodno silo

naznanja, da izdeluje

najrazličnejša pohištva

vseh slogov

ter sprejema v delo vsa večja stavbena d la.

Podružnica v Trstu Via di Piazza vecchia 1. Zastopstvo v Splitu ter Orizantu.

Cene zmerne, delo lično in solidno.

Odlikovan fotografski ateljé

Anton Jerkič

Gorica, Gosposka ulica št. 7. II. nadstropje

je največji in najmodernejši urejen ateljé na Primorskem.

Izvršitev fotografij vseh vrst je neprekosljiva.

Na razpolago je neštivilno pohvalnih pisem.

Cene nižje kakor pri konkurentih.

Mirodilnica

Karol Volpis

Gorica, Gosposka ulica št. 15. (v lastni hiši)
nasproti „Trem kronam.“

Velika zaloga

barv, mirodil, kemičnih izdelkov, port-
landskega in roman cementa iz tovarne
Egger & Lütthi Kustein, Tirolsko.

Vse po najnižjih cenah.

Anton Krusić

trgovec in krojaški mojster
Corso Giuseppe Verdi št. 33

— priporoča —
ravnokar dospelo sveže
blago za poletno dobo.
Ima zalogo gotovih
oblek
za vsak stan.

Anton Ivanov Pečenko — Gorica

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih
in drugih priznanih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po
železnici na vse kraje avstro-ogerske
monarhije v sodih od 56 l naprej. Na
zahtevo pošilja tudi uzorce.

Zaloga piva

„Delniške družbe združenih pivov-
varov Zalec-Luški Trg in plzenjskega
piva „Pravda“ iz s'oveče češke „Me-
šanske pivovarne“.
Zaloga ledu, karetega se oddaja
na debelo od 100 kg naprej.

Cene zmerno. Postrežba poštena in točna.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov.
1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od
10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po
dogovoru. Rentni davek plačuje pos. sama.

Posojila: na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %,
na menice 6 %. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1903. (v kronah): Članov 1777 z deleži K =
123.644. — Hranilne vloge 1.416.573 66. — Posojila 1.471.650 42
— Vrednost hiš 162.162 93 (v resnici so vredne več). — Reservni
zalag 70.125 85.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.
Telefon št. 79.

! Svoji k svojim !

Opozorjamo vsakega varčnega in rodoljubnega go podarja, da edina hrvatska
zavarovalna zadruga

„CROATIA“

stoječa pod pokroviteljstvom slob. in kralj. glavnega mesta Zagreba
z jamstveno glavnico 500.000 kron
in temeljno glavnico 200.000 kron

sprejema vsako vrsto nepremičnin (hiše, gospodarska poslopja, tovarne) in premičnin (kakov. poljstvo, gospo-
darsko orodje, stroje, bing, žito, seno, slamo, blago zloženo na prostem ali v skladiščih) v zavarovanje
proti ognju in strelj ob najnižji ceni in najboljšem jamstvu.

Ista posreduje posojila na nepremičnine za svoje zavarovanece pri prvih denarnih zavodih. Dolžnost je
vsakega dohoda Slovana zavarovati se pri domačem zavodu, že da ne gre denar v tujino.

Glavno poverjenišvo za Trst, Goriško in Istro se nahaja v Trstu, ulica Micaurea št. 11.

Vrhovno poverjenišvo za Goriško in Gradiščansko v Gorici ulica
Barzellini št. 22.

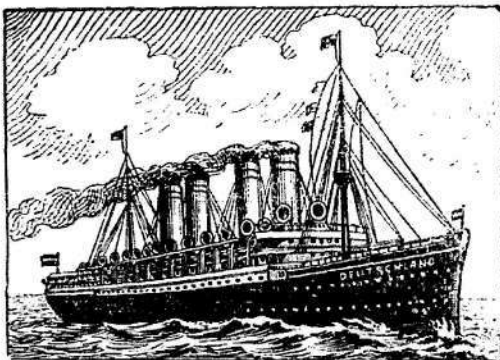
! Svoji k svojim !

Sedaj gld. 60

zelo znižane

vozne cene v

Ameriko

Prej gld. 105

Ravno ista

voznja in po-

strežba

kakor prej

Iz Ljubljane v Novi-York samo gld. 70

s prosto dobro hrano že v Hamburgu

v dežele: Pennsylvanija, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana, Californija itd. toliko višje ko-
likor je tarfna cena po ameriški železnici; s priznanim najboljšimi parniki družbe

Hamburg - Amerika Linie

Kdor je odločen potovati in da se mu dober prostor preskrbi, naj pošlje 20 kron
are na moj naslov:

Fr. Seunig — Ljubljana, Dunajska cesta 31.

V Ameriko potujoči

naj se blagovolijo obrniti na

Agenturo Zwilchenbart

v Buchsu ali Baslu (Švica)

Havre - New York.

Voznja čez morje samo 6 dni.

Na vsako vprašanje daje se kretom pošte in brezplačno odgovor in pojamila.

Vse stroje za poljedelstvo in vinorejo.

Brizgalnice za sadjno drevje

z mešalom za mešanico iz bakra in apna tako, da se naje-
denkrat na dve cevi brizga,

brizgalnice (streljke) za sadjno drevje z
natanjko namerjeno petrolmešanico,

svetilnice na aceten da se ulove leteči hrošči,

hidravlične stiskalnice za vino,

stiskalnice za vino in ovčje s diferencijalnim pritiskom,

stroje za drobljenje, stiskalnice,

čisto nove mline za grozdje,

nove priprave proti peronospori in za žveplanje,

sesalke za vino, cevi za vino,

kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo kot

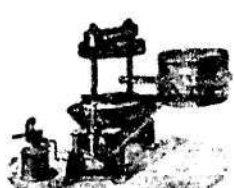
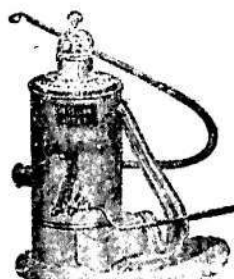
zbiralnike (trieure), mlatilnice, vitale (gepel) i. t. d.

razpošilja kot specialitete po najnižjih tovarniških cenah

Ig. Heller, Dunaj, II. Praterstrasse 49.

Centiniki zastoj in franko.

Dopisuje se v vseh jezikih.

— Zahtevajte pri nakupu —

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „JELEN“.

Varstvena znamka.

Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. Pare izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, parilo
neškodljivo milo naj dobro pazi da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Georg Schicht Aussig a. E. — Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju!

Dobiva se povsod!

— Zastopnik: Umberto Bozzini — Gorica, Stolna ulica št. 9. —